

Безоплатна правова допомога в Україні

ЗМІСТ

Безоплатна правова допомога: розвиток системи і контекст

- [] Відображення напряму подальшого розвитку системи безоплатної правової допомоги у політичних документах та проекті Державного бюджету України на 2015 рік
- [] Система БПД у цифрах (основні статистичні показники роботи системи протягом січня – листопада 2014 року)
- [] Робота над внесенням планових змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав людини шляхом спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги та підвищення якості її надання
- [] Аналіз оприлюдненої інформації регіональних центрів БВПД щодо оплати послуг, відшкодування витрат і видання доручень адвокатам
- [] Стан оплати за надані послуги та відшкодування витрат адвокатам системи

Факти та події

- [] **Безоплатна правова допомога: партнерство заради якості. Результати Міжнародної конференції «Якість безоплатної правової допомоги»**
- [] **У Києві офіційно представлено україно-канадський проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні»**
- [] Українська команда системи БПД вивчала досвід надання правової допомоги у Канаді: результати робочої поїздки делегації у складі представників Координаційного центру та регіональних центрів БВПД
- [] Ознайомлення із системою кримінальної юстиції Данії: навчальний візит представників регіональних центрів БВПД до Данії
- [] Міжнародна конференція на тему «Зміцнення потенціалу адвокатів з питань вітчизняного застосування положень Європейської Конвенції прав людини (ЄКПЛ) та переглянутої Європейської соціальної хартії» у Молдові
- [] В Україні запрацювали перші робочі кабінети для адвокатів системи безоплатної правової допомоги
- [] Робота щодо реалізації окремих положень стратегії реформування судоустрою та судочинства
- [] Реалізація пілотного проекту щодо посилення управлінської підзвітності через аналіз запровадження системи фінансового управління та контролю на прикладі Координаційного центру з надання правової допомоги
- [] Підписання Меморандуму про співпрацю між Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація адвокатів України» та Всеукраїнською громадською організацією «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу»
- [] БПД на Донбасі: актуальна інформація станом на листопад 2014 року
- [] Мобілізовані адвокати та співробітники центрів БВПД

Приклади успішного захисту

- [] Виправдувальні вироки та закриття кримінальних проваджень з реабілітуючих підстав
- [] Зміна кваліфікації дій підозрюваного/обвинуваченого на таку, що передбачає менш тяжкий злочин або більш м'яке покарання
- [] Зміна/скасування/залишення в силі судових рішень на користь клієнтів судами апеляційної та касаційної інстанцій
- [] Позитивна практика у галузі застосування заходів забезпечення кримінального провадження
- [] Звільнення від покарання/кримінальної відповідальності
- [] Призначення покарання більш м'якого, ніж передбачено законом
- [] Закриття кримінального провадження

Кращі практики адвокатської діяльності та менеджменту

- [] Корисні практики в роботі регіональних центрів БВПД
- [] Європейська практика правового захисту

Безоплатна правова допомога в Україні: розвиток системи і контекст

[] Відображення напряму подальшого розвитку системи безоплатної правової допомоги у політичних документах та проекті Державного бюджету України на 2015 рік

Безоплатна правова допомога є важливою складовою справедливої, гуманної та ефективної системи правосуддя, що спирається на принцип верховенства права. Така допомога є державною гарантією, необхідною для реалізації інших прав, включаючи право на справедливий судовий розгляд і право на захист. У зв'язку з цим керівництвом держави **подальший розвиток системи безоплатної правової допомоги розглядається як невід'ємна складова судової реформи.**

Так, у Коаліційній угоді, підписаній представниками Блоку Петра Порошенка, «Батьківщини», «Народного фронту», Радикальної партії та Об'єднання «Самопоміч» серед пріоритетів парламентської коаліції відображено і напрям подальшого розвитку системи безоплатної правової допомоги: згідно пункту 7.5 розділу IV «Судова реформа», *«буде забезпечений інституційний розвиток системи надання правової допомоги у кримінальному, цивільному і адміністративному судочинстві, посилення правової обізнаності населення».*

Стратегія реформування судоустрою та судочинства, інших суміжних правових інститутів, розроблена [Радою з питань судової реформи](#), утвореною Президентом України, під такими інститутами має на увазі **адвокатуру, прокуратуру і систему безоплатної правової допомоги.** Пункт 5.3. розділу V «Адвокатура. Прокуратура.

Система безоплатної правової допомоги» згаданої Стратегії містить такі **пріоритети подальшого розвитку новоствореної системи безоплатної правової допомоги:**

- 1) спростити доступ громадян до безоплатної правової допомоги;
- 2) забезпечити удосконалення стандартів якості надання безоплатної правової допомоги та їх дотримання;
- 3) удосконалити нормативне регулювання засад фінансування системи безоплатної правової допомоги;
- 4) впровадити у системі безоплатної правової допомоги дієві механізми внутрішнього фінансового контролю та захисту від політичного впливу;
- 5) гармонізувати нормативне регулювання надання безоплатної правової допомоги у відповідності до стандартів держав – членів ЄС.

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

У проекті [Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік»](#) (реєстраційний номер 1000 від 12.12.2014) пропонується передбачити фінансування системи безоплатної правової допомоги у сумі 268,57 млн. грн., що майже втричі більше порівняно з 2014 роком. Таке фінансування пропонується з урахуванням необхідності утворення до 25.04.2015 ста місцевих центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги і забезпечення з 01.07.2015 надання такої допомоги (у тому числі у цивільних та адміністративних справах) у повному обсязі всім категоріям суб'єктів права на неї, передбаченим статтею 14 [Закону України «Про безоплатну правову допомогу»](#). Зокрема, урядовий проект Державного бюджету на 2015 рік передбачає майже дворазове збільшення видатків на оплату послуг та відшкодування витрат адвокатів, понад як триразове збільшення фонду оплати праці, а також збільшення видатків розвитку понад як у 12 разів порівняно з попереднім роком.

[] Система БПД у цифрах (основні статистичні показники роботи системи протягом січня – листопада 2014 року)

[] Кількість виданих доручень регіональними центрами БВПД

Із 1 січня по 30 листопада 2014 року центрами БВПД (тут і далі – без урахування республіканського в АР Крим та Севастопольського міського центрів) видано **61 830 доручень** адвокатам, у тому числі:

1828 – для надання БВПД особам, до яких застосовано адміністративне затримання;

5818 – особам, до яких застосовано адміністративний арешт;

16266 – для надання БВПД особам, затриманим за підозрою у вчиненні злочину;

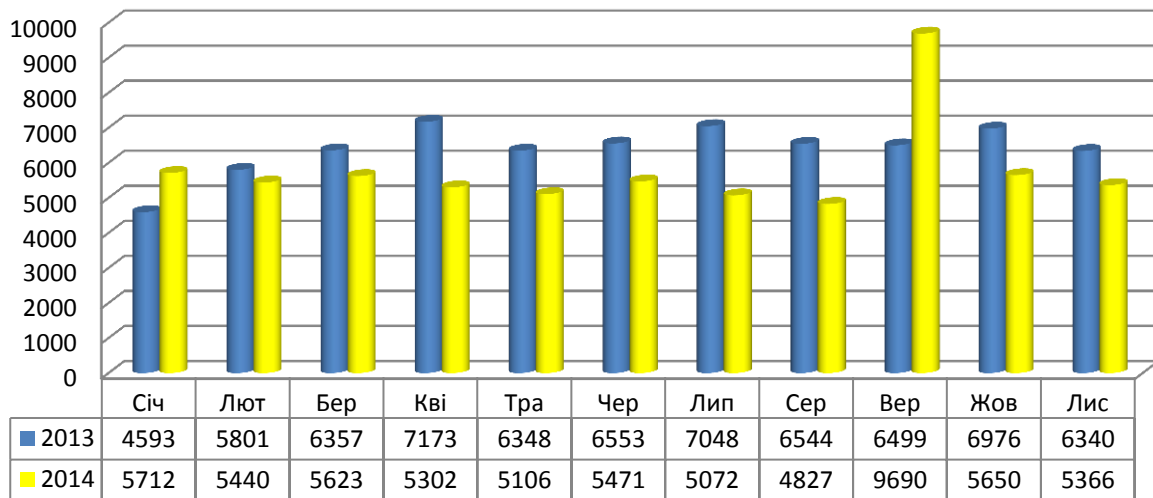
35390 – для здійснення захисту за призначенням;

2528 – для участі у проведенні окремих процесуальних дій.

Динаміка кількості доручень, виданих регіональними центрами БВПД у січні-листопаді 2013 та 2014 років, за типами

Динаміка кількості доручень, виданих центрами з надання БВПД у січні-листопаді 2013 та 2014 років

Таким чином, у порівнянні із січнем-листопадом 2013 року, в аналогічному періоді поточного року:

- [] **збільшилась** кількість випадків залучення захисника за призначенням (на 0,4 %)*;
- [] **збільшилась** кількість випадків залучення адвоката до проведення окремої процесуальної дії (на 31,3 %); така динаміка може свідчити про підвищення рівня поінформованості про право на безоплатну правову допомогу та/або довіри клієнтів до адвокатів системи БПД*;

*Зростання в цілому по цих 2-х категоріях може свідчити про те, що по мірі накопичення практики роботи з новим КПК, суди у все повній мірі починають користуватися його механізмами у частині реалізації ст. 49 та ст.53.

- [] **зменшилась** кількість випадків надання БВПД особам, затриманим за підозрою у вчиненні злочину (на 15,8%).
- [] **зменшилась** кількість випадків надання БВПД особам, до яких застосовано адміністративне затримання (на 14,1%**). Це, насамперед, є наслідком активної роз'яснювальної роботи регіональних центрів БВПД по відношенню до органів внутрішніх справ щодо особливостей надання БВПД адмінзатриманим: у цьому випадку міліція зобов'язана інформувати центри про кожен випадок затримання, крім випадків, коли така особа захищає себе особисто або запросила захисника.

**% між сумами адміністративних затримань та адміністративних арештів за 2013 рік.

NB! Загалом, з моменту початку функціонування системи безоплатної вторинної правової допомоги видано понад **139 тисяч доручень**.

[] Вчасність прибуття призначених центрами адвокатів до затриманих осіб

Протягом січня-листопада 2014 року зафіксовано **291 випадок**, коли час між реєстрацією центром повідомлення про затримання особи та прибуттям адвоката до місця конфіденційного побачення із затриманою особою перевищив 2 години, що становить 0,47% випадків.

У тому числі у **93 випадках** цей час перевищив 6 годин, що становить 0,15% випадків.

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

Час між повідомленням та прибуттям адвоката	Кількість	% від загальної кількості доручень
>2 годин	291	0,47%
>6 годин	93	0,15%

[] Відмови від адвоката за заявою підзахисного

Протягом січня-листопада 2014 року загалом зафіксовано 2184 випадки відмов від адвоката. Відповідно, частка відмов від адвоката за заявою підзахисного в цілому становила **3%**. Цей показник варіюється в залежності від типу послуг, які надаються адвокатом, і, зокрема, становить:

5,9% – для надання БВПД особам, до яких застосовано адміністративне затримання;

6,7% – для надання БВПД особам, затриманим за підозрою у вчиненні злочину;

1,8% – для здійснення захисту за призначенням;

0,4% – для участі у проведенні окремих процесуальних дій.

[] Робота над внесенням планових змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав людини шляхом спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги та підвищення якості її надання

З метою приведення актів законодавства у відповідність до [Закону України «Про безоплатну правову допомогу»](#) у зв'язку з прийняттям [Закону України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII «Про прокуратуру»](#), та з урахуванням положень проекту

Стратегії реформування судоустрою та судочинства, інших суміжних правових інститутів, розробленої [Радою з питань судової реформи](#), постала необхідність внесення змін до кількох постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав людини шляхом спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги та підвищення якості її надання.

Саме тому фахівці Координаційного центру та регіональних центрів БВПД у даний час проводять роботу над розробкою проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав людини шляхом спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги та підвищення якості її надання».

Планується, що зазначений проект постанови приведе у відповідність з положеннями Закону України «Про прокуратуру» таких постанов Кабінету Міністрів України:

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

- [] від 28 грудня 2011 року № 1362 [«Про затвердження Порядку і умов проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги»](#);
- [] від 28 грудня 2011 року № 1363 [«Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання осіб»](#);
- [] від 11 січня 2012 року № 8 [«Про затвердження Порядку і умов укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі»](#);
- [] від 6 червня 2012 року № 504 [«Про утворення Координаційного центру з надання правової допомоги та ліквідацію Центру правової реформи і законопроектних робіт при Міністерстві юстиції»](#);
- [] від 17 вересня 2014 року № 465 [«Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу»](#).

Прийняття запропонованого проекту постанови дозволить забезпечити ефективну реалізацію права людини на отримання якісної безоплатної вторинної правової допомоги.

NB! Про деталі запропонованих проектом постанови «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав людини шляхом спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги та підвищення якості її надання» змін читайте у наступному випуску Інформаційного дайджесту системи БПД.

[] Аналіз оприлюдненої інформації регіональних центрів БВПД щодо оплати послуг, відшкодування витрат і видання доручень адвокатам

На виконання законодавства про доступ до публічної інформації і щодо захисту персональних даних, та у відповідності до наказу Координаційного центру з надання правової допомоги [від 01.08.2014 № 25 «Про оприлюднення оперативної інформації щодо видання доручень адвокатам, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, оплату їх послуг та відшкодування витрат»](#) з 1 вересня 2014 року центрами БВПД здійснюється **щотижневе оприлюднення оперативної інформації щодо кількості виданих доручень адвокатам, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, оплату їх послуг та відшкодування витрат.** Станом на **01.12.2014** 25 регіональних центрів здійснюють виплату коштів адвокатам системи БПД за надані послуги, відповідно до виданих доручень, за якими прийнято звіти про виконання робіт.

Розподіл доручень між адвокатами у розрізі регіонів та населення

Регіон	Кількість адвокатів	Кількість доручень, виданих адвокатам	% кількості доручень на кількість населення в регіоні	% адвокатів від загальної кількості по Україні	Середня кількість доручень на одного адвоката
Вінницька область	86	2027	0,13%	4%	24
Волинська область	51	990	0,10%	2%	19
Дніпропетровська область	201	6594	0,20%	9%	33
Донецька область	135	686	0,02%	6%	5
Житомирська область	86	1153	0,09%	4%	13
Закарпатська область	55	1755	0,14%	2%	32
Запорізька область	117	4453	0,25%	5%	38
Івано-Франківська область	60	832	0,06%	3%	14
м. Київ	118	4733	0,16%	5%	40
Київська область	98	1863	0,11%	4%	19
Кіровоградська область	88	1949	0,20%	4%	22
Луганська область	85	2681	0,12%	4%	32
Львівська область	89	2625	0,10%	4%	29
Миколаївська область	94	2648	0,23%	4%	28
Одеська область	119	5828	0,24%	5%	49
Полтавська область	76	3604	0,25%	3%	47
Рівненська область	60	678	0,06%	3%	11
Сумська область	65	1107	0,10%	3%	17
Тернопільська область	74	1046	0,10%	3%	14
Харківська область	114	3967	0,15%	5%	35
Херсонська область	64	1892	0,18%	3%	30
Хмельницька область	89	1221	0,09%	4%	14
Черкаська область	67	1763	0,14%	3%	26
Чернівецька область	60	633	0,07%	3%	11
Чернігівська область	78	1259	0,12%	3%	16
Загальний підсумок	2229	57987	0,13%	100%	26

Кількість доручень, за якими прийнято звіти, та суми, що підлягають оплаті, у розрізі регіонів

Регіон	Кількість доручень, виданих адвокатам	Кількість доручень, за якими прийнято звіти	% доручень, по яким прийнято звіти	Сума, що підлягає оплаті за прийнятими звітами, грн.	Середня вартість одного доручення, грн.
Вінницька область	2027,00	1032	51%	960011,34	930,24
Волинська область	990,00	465	47%	475036,29	1021,58
Дніпропетровська область	6594,00	2627	40%	1605939,35	611,32
Донецька область	686,00	0	0%	0,00	0,00
Житомирська область	1153,00	710	62%	718513,28	1011,99
Закарпатська область	1755,00	1009	57%	654909,49	649,07
Запорізька область	4453,00	2335	52%	1670065,21	715,23
Івано-Франківська область	832,00	483	58%	445991,00	923,38
м. Київ	4733,00	2167	46%	1360331,34	627,75
Київська область	1863,00	1091	59%	1029817,31	943,92
Кіровоградська область	1949,00	1183	61%	1300329,17	1099,18
Луганська область	2681,00	1199	45%	661906,58	552,05
Львівська область	2625,00	2041	78%	1353507,86	663,16
Миколаївська область	2648,00	1719	65%	1085187,59	631,29
Одеська область	5828,00	2143	37%	1163875,80	543,11
Полтавська область	3604,00	1815	50%	1433595,04	789,86
Рівненська область	678,00	472	70%	522531,18	1107,06
Сумська область	1107,00	668	60%	794694,06	1189,66
Тернопільська область	1046,00	619	59%	524577,46	847,46
Харківська область	3967,00	2240	56%	1731233,12	772,87
Херсонська область	1892,00	1006	53%	943307,66	937,68
Хмельницька область	1221,00	830	68%	1041439,79	1254,75
Черкаська область	1763,00	933	53%	748155,08	801,88
Чернівецька область	633,00	466	74%	512495,12	1099,77
Чернігівська область	1259,00	884	70%	1085623,39	1228,08
Загальний підсумок	57987	30137	52%	23823073,51	790,49

Найбільшу кількість доручень, за якими прийнято звіти, зареєстровано у **Львівській** (78%), найменшу – в **Одеській** (37%) областях.

Щодо навантаження адвокатів, то найбільша кількість доручень на одного адвоката (в середньому) зареєстрована в **Одеській** (49) та **Полтавській** (47) областях, найменша – у **Донецькій** (5) та **Рівненській** (11) областях.

Середня вартість одного доручення по Україні складає 790,49 грн. Залежно від регіону середня вартість одного доручення варіює від 543,11 в Одеській області – до 1254,75 у Хмельницькій області. Найбільшу кількість доручень щодо кількості населення регіону було видано у **Полтавській** (0,25%) та **Запорізькій** (0,25%) областях, найменшу – у **Донецькій** (0,02%) та **Чернівецькій** (0,07%) областях.

Суми фактичних видатків, касових видатків та кредиторської заборгованості

Region	Сума, що підлягає оплаті за прийнятими звітами, грн.	Фактичні видатки, грн.	% фактичних видатків щодо суми, що підлягає оплаті	Касові видатки, грн.	% касових видатків щодо суми, що підлягає оплаті	Кредиторська заборгованість, грн.	% кредиторської заборгованості щодо суми, яка підлягає оплаті
Вінницька область	960011,34	817617,37	85%	764920,69	80%	52696,68	5%
Волинська область	475036,29	444848,51	94%	358109,95	75%	86738,56	18%
Дніпропетровська область	1605939,35	1605939,35	100%	1455637,94	91%	150301,41	9%
Донецька область	0,00	0,00	0%	0,00	0%	0,00	0%
Житомирська область	718513,28	718513,28	100%	700496,56	97%	18016,72	3%
Закарпатська область	654909,49	654909,49	100%	654909,49	100%	0,00	0%
Запорізька область	1670065,21	1640009,42	98%	1598992,12	96%	41017,30	2%
Івано-Франківська область	445991,00	445991,00	100%	445991,00	100%	0,00	0%
м. Київ	1360331,34	1355431,77	100%	1095817,76	81%	259614,01	19%
Київська область	1029817,31	1030913,51	100%	975833,71	95%	55079,80	5%
Кіровоградська область	1300329,17	1300329,17	100%	1300329,17	100%	0,00	0%
Луганська область	661906,58	661906,58	100%	338284,19	51%	323622,39	49%
Львівська область	1353507,86	1353507,86	100%	1018057,23	75%	335450,63	25%
Миколаївська область	1085187,59	1075377,91	99%	999549,93	92%	75827,98	7%
Одеська область	1163875,80	1163875,80	100%	1161916,33	100%	0,00	0%
Полтавська область	1433595,04	1433595,04	100%	1343454,26	94%	90140,78	6%
Рівненська область	522531,18	522531,18	100%	497572,08	95%	24959,10	5%
Сумська область	794694,06	794510,91	100%	794510,91	100%	0,00	0%
Тернопільська область	524577,46	524577,46	100%	503077,41	96%	21500,05	4%
Харківська область	1731233,12	1731233,12	100%	1731233,12	100%	0,00	0%
Херсонська область	943307,66	943307,66	100%	943307,66	100%	0,00	0%
Хмельницька область	1041439,79	980279,78	94%	795976,71	76%	184303,07	18%
Черкаська область	748155,08	748155,08	100%	723351,24	97%	24803,84	3%
Чернівецька область	512495,12	512495,12	100%	506647,58	99%	5847,54	1%
Чернігівська область	1085623,39	1085623,39	100%	859598,22	79%	226025,17	21%
Загальний підсумок	23823073,51	23545479,76	99%	21567575,26	91%	1975945,03	8%

Найбільша кредиторська заборгованість по виплатах за прийнятими звітами у Луганській (49%) та Львівській (25%) областях, найменша в Чернівецькій (1%) та Запорізькій (2%) областях. Стівідсотково станом на 01.12.2014 виплачено кошти у Закарпатській, Івано-Франківській, Кіровоградській, Одеській, Сумській, Харківській та Херсонській областях.

Адвокати з найбільшою кількістю виданих доручень у розрізі регіональних центрів БВПД

Регіон	ПІБ адвоката	Доручення, видані адвокату	Доручення за якими прийнято звіти	Середня кількість доручень на одного адвоката	Перевищення середнього навантаження на одного адвоката, в X разів
Вінницька область	Кіцула Володимир Іванович	97	91	24	4
Волинська область	Юнчик Ольга Михайлівна	145	112	19	7
Дніпропетровська область	Мелешко Андрій Вікторович	165	130	33	5
Житомирська область	Нагорна Наталія Іванівна	42	32	13	3
Закарпатська область	Киретів Віктор Васильович	94	61	32	3
Запорізька область	Вараниця Олександр Олександрович	219	88	38	6
Івано-Франківська область	Йосифів Петро Іванович	45	23	14	3
м. Київ	Дрюк Олексій Миколайович	151	134	40	4
Київська область	Вовчук Микола Васильович	87	70	19	5
Кіровоградська область	Дуднік Ангеліна Миколаївна	84	70	22	4
Луганська область	Стародубцева Л.О.	156	83	32	5
Львівська область	Галишин Андрій Васильович	106	84	29	4
Миколаївська область	Вороненко Тамара Миколаївна	200	190	28	7
Одеська область	Новак Олександр Олексійович	258	131	49	5
Полтавська область	Мільгевська Яніна Володимирівна	439	81	47	9
Рівненська область	Овдіюк Дмитро Васильович	38	20	11	3
Сумська область	Кошик Оксана Петрівна	50	39	17	3
Тернопільська область	Садівський Микола Дмитрович	62	59	14	4
Харківська область	Остапенко Світлана Юріївна	209	120	35	6
Херсонська область	Бітюра Анатолій Анатолійович	100	67	30	3
Хмельницька область	Ващук Юрій Васильович	34	32	14	2
Черкаська область	Райнов Степан Григорович	134	92	26	5
Чернівецька область	Лутсу Ірина Василівна	37	33	11	4
Чернігівська область	Кухта Володимир Борисович	96	83	16	6

Найбільшу кількість доручень (439) отримала **Мільгевська Яніна Володимирівна** (Полтавський центр БВПД), однак лише за 18% із них прийнято звіти. Загалом на 24 лідери за кількістю доручень припадає близько 5% від усіх виданих доручень по Україні.

Адвокати з найбільшими сумами, що підлягає оплаті за звітами, їх фактичні видатки, касові видатки у розрізі регіональних центрів БВПД

Регіон	ПІБ адвоката	Сума, що підлягає оплаті за прийнятими звітами, грн.	Фактичні видатки, грн.	Касові видатки сума, грн
Вінницька область	Кіцула Володимир Іванович	79342,11	66202,85	66202,85
Волинська область	Ошуркевич Ігор Іванович	67521,84	63224,06	63224,06
Дніпропетровська область	Мелешко Андрій Вікторович	78282,88	78282,88	78282,88
Житомирська область	Пчелінова Марія Василівна	48456,17	48456,17	48456,17
Закарпатська область	Сідун Владислав Мирославович	76024,07	76024,07	76024,07
Запорізька область	Вараниця Олександр Олександрович	116107,84	116107,84	109134,15
Івано-Франківська область	Вань Ірина Радиславівна	20740,00	20740,00	20740,00
м. Київ	Дрюк Олексій Миколайович	92061,88	92061,88	80837,32
Київська область	Вовчук Микола Васильович	61898,33	61898,33	61898,33
Кіровоградська область	Кравченко Володимир Миколайович	64499,11	64499,11	64499,11
Луганська область	Присяжний Є.В.	63856,31	63856,31	38377,87
Львівська область	Багрій Володимир Васильович	61972,26	61972,26	44305,29
Миколаївська область	Горбенко Юрій Миколайович	79812,87	79812,87	63364,84
Одеська область	Караіван Костянтин Іванович	87686,94	87686,94	87686,94
Полтавська область	Сватенко Іван Олександрович	152440,51	152440,51	152440,51
Рівненська область	Самолюк Валерій Віталійович	35848,18	35848,18	35848,18
Сумська область	Кошик Оксана Петрівна	42026,16	42026,16	42026,16
Тернопільська область	Садовський Микола Дмитрович	62855,50	62855,50	57253,71
Харківська область	Цемкалов Вадим Іванович	115776,52	115776,52	115776,52
Херсонська область	Кушнеренко Тамара Валеріївна	70624,53	70624,53	70624,53
Хмельницька область	Люблінський Олександр Францович	43589,83	43589,83	36710,16
Черкаська область	Райнов Степан Григорович	74536,06	74536,06	74536,06
Чернівецька область	Букатко Надія Борисівна	35208,89	35208,89	35208,89
Чернігівська область	Кухта Володимир Борисович	100961,16	100961,16	80797,06

Загалом на 23 лідера за сумою виплат припадає близько **7% від усіх виплачених коштів по Україні**.

[] Стан оплати за надані послуги та відшкодування витрат адвокатів системи

З початку року і станом на **26 грудня 2014 року** адвокатам, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, було виплачено **49 965,6 млн грн**, що складає 86,4 % від зареєстрованих фінансових зобов'язань (57 823,1 млн грн).

Із 64 018,7 млн грн, передбачених за кошторисом на січень-грудень 2014 року, станом на **26 грудня** було фактично профінансовано 60 546,9 млн грн, або **94,5%**.

Повністю здійснено розрахунки з адвокатами

у Житомирській та Івано-Франківській областях.

У **9 областях** – Вінницькій, Запорізькій, Кіровоградській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Херсонській, Чернівецькій – рівень виплат складає від 90,3 % до 98,4%.

У **9 регіонах** – Дніпропетровській, Донецькій, Закарпатській, Київській, Луганській, Миколаївській, Одеській, Харківській, Чернігівській областях – рівень виплат становить від 80,4% до 88,7% (зокрема, у **Донецькій** області – 82,9 %, у **Луганській** області – 83,9%).

У Волинській, Львівській, Хмельницькій та Черкаській областях відшкодування послуг та витрат адвокатів системи здійснено в діапазоні від 72,2% до 79,5%. Рівень виплат у **Києві** складає 60,7%.

Таким чином, станом на **26 грудня 2014 року** кредиторська заборгованість за державною програмою «Оплата послуг та відшкодування витрат адвокатів з надання безоплатної вторинної правової допомоги» складає близько 7,9 млн. гривень.

Факти та події

[] Безоплатна правова допомога: партнерство заради якості Результати Міжнародної конференції «Якість безоплатної правової допомоги»

Міжнародна конференція «Якість безоплатної правової допомоги» 12.12.2014, м.Київ

12 та 13 грудня Міжнародна конференція «Якість безоплатної правової допомоги» збрала у Києві ключових учасників національної системи кримінального правосуддя та провідних іноземних експертів у цій сфері за обговоренням шляхів досягнення вищої якості правової допомоги та кращої взаємодії задля забезпечення права на справедливе правосуддя.

Яких результатів вдалося досягти щодо забезпечення рівного права на захист усім, хто зазнав кримінального переслідування? Які виклики постають перед системою безоплатної правової допомоги з початку її функціонування протягом двох років? Як реагують на такі

виклики в інших демократичних країнах? Чи насправді мають різні кінцеві цілі протилежні сторони у кримінальному провадженні, та чи можлива їх ефективна співпраця заради справедливого правосуддя?

Учасниками обговорення та зацікавленими сторонами означеного кола питань виступили Уповноважений Верховної Ради з прав людини, судді Верховного суду України, представники Генеральної прокуратури України та Міністерства внутрішніх справ України, лідери Національної асоціації адвокатів України, адвокати та менеджмент системи безоплатної правової допомоги, Міжнародний фонд «Відродження», дипломати та керівники служб безоплатної правової допомоги зі США, Канади, Нідерландів та Молдови, представники міжнародних проектів у сфері захисту прав людини та кримінальної юстиції.

Міжнародна конференція «Якість безоплатної правової допомоги» 12.12.2014, м.Київ

У вітальному слові конференції важливість забезпечення надання безоплатної правової допомоги як гарантування забезпечення базових прав людини та демократичного розвитку держави, підкреслили високоповажні послы **Владімір Рітовські** (Посол, Голова Офісу Ради Європи в Україні) та **Роман Ващук** (Посол Канади в Україні), а також керівник відділу правоохоронних питань Посольства США в

Україні **Крістофер Сміт**. Із вітальним словом до учасників заходу виступили також Уповноважений Верховної Ради з прав людини **Валерія Лутковська**, Голова Національної асоціації адвокатів України **Лідія Ізовітова** та Виконавчий директор Міжнародного Фонду «Відродження» **Євген Бистрицький**.

Зліва направо: Андрій Вишневецький, Владімір Рістовські, Роман Ващук, Крістофер Сміт, Валерія Лутковська, Лідія Ізовітова, Євген Бистрицький (Міжнародна конференція «Якість безоплатної правової допомоги», 12.12.2014)

Владімір Рістовські зауважив, що безоплатна правова допомога є важливим елементом ефективної та справедливої системи правосуддя, яка основана на захисті прав людини та верховенства закону.

Посол, Голова Офісу Ради Європи в Україні **Владімір Рістовські**

«Забезпечення ефективного доступу до правосуддя через надання кваліфікованої безоплатної правової допомоги має життєво важливе значення. Створення оперативної системи надання безоплатної правової допомоги, без сумніву, є насправді дуже важливим досягненням України. Адже за відносно короткий проміжок часу система була інституціалізована. За цей же період часу – вона продемонструвала потенціал до ефективного функціонування, довела чітку орієнтацію на сталий інституційний розвиток та постійне поліпшення

якості своєї роботи. Рада Європи має продуктивний досвід співпраці з Координаційним центром з надання правової допомоги. Ця співпраця спричинилася, зокрема, до професійного розвитку значної кількості адвокатів системи. Наші об'єднані зусилля дали змогу сформуванню розуміння того, що адвокати системи добре «озброєні», аби застосувати європейський стандарт прав людини у своїй повсякденній роботі. У рамках нового Плану дій Ради Європи для України на 2015-2017 рр. заплановано розширення співпраці з Координаційною центром з метою подальшого зміцнення інституційного потенціалу системи, забезпечення якісної та ефективної правової допомоги, та здійснення внеску у подальше приведення українського законодавства до європейських

стандартів. Рада Європи висловлює готовність до постійної підтримки України у цьому напрямі» – Владімір Рістовські.

«Саме безоплатна правова допомога – це світлий приклад реального впровадження ідеї закону у практику, що її відчують клієнти у всіх регіонах України. Наша підтримка у Вашому бажанні постійного удосконалення системи – наш проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні» у сумі майже 10 млн. канадських доларів, що може стати стабільною підставою для подальшого розвитку системи БПД в Україні та Вашої діяльності».

«Кожен регіональний контекст потребує свого підходу. Тут не можна вживати функцію copy-paste, як на комп'ютері. Саме у подібному діалозі, який сьогодні відбуватиметься на конференції, можна вибрати ті елементи міжнародного досвіду, який найкраще підійде Вашим клієнтам» – Роман Ващук.

Посол Канади в Україні Роман Ващук

Керівник відділу правоохоронних питань посольства США в Україні Крістофер Сміт, Уповноважений ВР з прав людини Валерія Лутковська

«Я тут сьогодні, аби висловити нашу рішучу підтримку системи безоплатної правової допомоги в Україні та Координаційного центру з надання правової допомоги. Адвокати, які надають безоплатну правову допомогу, відіграють важливу роль у забезпеченні захисту прав людини та доступу до правосуддя в Україні. Здатність центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги та їх захисників забезпечувати високоякісні юридичні послуги є значним кроком вперед у доступі до правосуддя. Сьогодні в Україні є історична можливість провести реальну реформу кримінальної юстиції в Україні. І роль безоплатної правової допомоги в цьому відіграє важливе значення. США підтримують Україну у досягненні цієї мети. Ми готові до розширення співпраці та продовження партнерства із Україною у цій важливій місії» – Крістофер Сміт.

Про етапність розвитку системи безоплатної правової допомоги в Україні, здобутки впродовж майже 2-х років функціонування, ризики, які необхідно долати, та подальший розвиток системи розповів Директор Координаційного центру з надання правової допомоги **Андрій Вишневський**: *«Право людини на захист – її основоположне право, незалежно від того, буде чи не буде у подальшому доведено вчинення інкримінованих їй правопорушень. Забезпечення реалізації цього права в Україні стало нашим першим виконаним завданням із моменту початку роботи системи у 2013 році.*

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

Увесь нинішній рік і подальша перспектива розвитку системи – забезпечення її якості. Впровадження стандартів якості у роботу адвокатів системи дозволяє гарантувати усім її клієнтам якість послуг незалежно від місця їх надання».

Втім, відзначає Андрій Вишневський, сьогодні існує коло проблем у взаємодії із судовою системою та правоохоронними органами, які стоять на «порядку денному» подальшого розвитку системи безоплатної правової допомоги. Зокрема, за словами директора Координаційного центру, у порівнянні 2-х років спостерігається негативна динаміка у дотриманні процесуальних норм з боку слідства, що ускладнює роботу захисників. Приміром, кількість випадків порушення прав сторони захисту на конфіденційне побачення із клієнтом за останній рік зросла на 17 %. А кількість випадків, коли час фактичного затримання не співпадає із часом зазначеним у протоколі затримання, збільшилася на 20 %.

Директор Координаційного центру з надання правової допомоги **Андрій Вишневський**

«Я гордий тим, що в частині раннього доступу до безоплатної правової допомоги саме українська система є однією із провідних не лише на європейському континенті, але й в ширшому світовому контексті. Це і цілодобовий режим функціонування центрів, і чергування адвокатів, і той факт, що до кожної затриманої особи протягом двох годин прибуває адвокат і забезпечує здійснення захисту. Втім, цей механізм суттєво залежить від того, як органи внутрішніх справ та інші органи, що уповноважені здійснювати затримання, виконують 213 статтю КПК України та негайно інформують центри про затримання». – Андрій Вишневський.

«Ми перебуваємо в гострому очікуванні реформ державних інститутів і, зокрема, системи правосуддя. Система безоплатної правової допомоги, яка певною мірою випереджає час, певною мірою виконує й роль агента змін, роль «збурювача», – можливо, не є зручною для багатьох органів досудового розслідування та судів, які не готові перебудуватися. І це хороша ознака. Ми та інституція, яка створює передумови для впровадження реформ інших органів, з якими ми співпрацюємо в порядку нашої основної місії».

Міжнародна конференція «Якість безоплатної правової допомоги», 12.12.2014, м.Київ

Міжнародна конференція «Якість безоплатної правової допомоги», 12.12.2014, м.Київ

Про порушення прав людини на етапі затримання розповіла Уповноважений Верховної Ради з прав людини **Валерія Лутковська**. Зокрема, відзначила вона, в Україні зберігається практика здійснення затримань через тривалий час після фактичного вчинення злочинів, наявні випадки приховування правоохоронними органами часу фактичного затримання та неналежної реєстрації осіб, а також порушення при проведенні обшуків затриманих осіб та дозволених законодавством строків тримання.

Уповноважений ВР України з прав людини **Валерія Лутковська**

«Сьогодні в Україні необхідна координація зусиль усіх суб'єктів правосуддя щодо припинення практики протиправних затримань осіб, та затримань без належного оформлення їх статусу. Без співпраці Уповноваженого Верховної Ради з прав людини та системи безоплатної допомоги, говорити про порядок у сфері кримінальної юстиції не доводиться» – Валерія Лутковська.

Під час конференції відбулося підписання доповнень до **Меморандуму про взаєморозуміння між Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини та Координаційним центром з надання правової допомоги** стосовно подальшої співпраці з метою недопущення порушень прав і свобод людини, зокрема, щодо отримання безоплатної вторинної правової допомоги.

На думку Голови Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України **Лідії Ізовітової**, безоплатна правова допомога була завжди – в різній формі у різні часи. Однак ніколи не було її системності, що, у свою чергу, передбачало, що така система була безоплатною не лише для клієнта, а і його адвоката. Адже було важко здійснити процедуру відшкодування коштів захиснику, які й без того, на думку Лідії Ізовітової, були «мізерними».

«Коли майже одночасно в історичному відрізку було прийнято Закони «Про безоплатну правову допомогу», «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» та Кримінальний процесуальний кодекс, ми відчули, що система БПД потрібна» –
Лідія Ізовітова.

«І якби мої колеги-адвокати не наполягали на тому, що ця система повинна працювати в системі НААУ, а не Міністерства юстиції, я думаю, що довгий час це будуть тільки наші мрії. Адже забезпечити саму систему організаційно ми покищо неспроможні» –
Лідія Ізовітова.

Голова НААУ, РАУ **Лідія Ізовітова**

Суддя Верховного Суду України **Тетяна Гошовська**

Суддівський корпус на конференції представила суддя Верховного Суду України Тетяна Гошовська. *«Введення державного інституту надання безоплатної правової допомоги тим, хто її потребує у кримінальному процесі, є надзвичайно актуальним і необхідним. Це – відчутний прорив України на шляху її демократичних перетворень і посилення захисту прав людини на національному рівні» –*
Тетяна Гошовська.

Про відслідковування ситуації із правами людини у зв'язку із анексією Криму та подій на сході країни

розповів Виконавчий директор Міжнародного Фонду «Відродження» **Євген Бистрицький**: *«У нас сьогодні є три напрямки діяльності: пов'язані з анексією Криму, з агресією Росії та із сепаратистською війною. Щодо першого, ми сприяємо збору даних про порушення прав людини – як на звільнених територіях, так, по можливості й окупованих, та тих, де йдуть військові дії. Особливо йдеться про злочини проти людяності. Фонд «Відродження» в цьому напрямку допомагає експертам оформити документи, які можуть слугувати доказами для Міжнародного кримінального суду. Другий напрямок – допомога волонтерам, волонтерському руху в широкому плані. І третій напрямок, це підтримка постійних контактів з експертами з правозахисної сфери, в тому числі і наших менеджерів, з Європейською Комісією, Комісією ООН з прав людини з іншими міжнародними інституціями для того, аби пояснювати що відбувається в Україні, зокрема з правами людини. Бо такий «погляд з середини» є надзвичайно нагальним зараз». У цьому ключі, зауважує Євген Бистрицький, важливою є максимальна координація зусиль між усіма суб'єктами правосуддя.*

«Захист прав людини – це фактично захист людської гідності. Гідність – це такий стан людини, коли її не можна силувати та робити з нею те, що не співпадає з людськими принципами та моральними законами. Створення системи безоплатної правової допомоги дало гарантію захисту людської гідності. Введення державної системи центрів безоплатної вторинної правової допомоги – це величезний прогрес у цьому напрямі» – Євген Бистрицький.

Окрім допомоги у розвитку стандартів якості надання безоплатної правової допомоги одним із пріоритетних напрямів підтримки Міжнародним фондом «Відродження» у сфері, зауважив Євген Бистрицький, є забезпечення можливості мережування – постійного обміну досвідом між регіональними центрами БВПД.

«Мережування – це можливість для спільнот центрів обмінюватися кращим набутим досвідом, збирати та аналізувати дані спільно, а на основі цього покращувати і якість, і доступ до безоплатної правової допомоги» – Євген Бистрицький.

Виконавчий директор Міжнародного фонду «Відродження» **Євген Бистрицький**

Директор Програмної ініціативи «Права людини та правосуддя» Міжнародного фонду «Відродження» **Роман Романов**

В одній із секцій конференції учасники обговорили шляхи запобігання практиці катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання щодо осіб, які користуються правом на безоплатну правову допомогу. Директор Програмної ініціативи «Права людини та правосуддя» Міжнародного фонду «Відродження» **Роман Романов** окреслив перспективи співпраці у цьому напрямі між Національним превентивним механізмом та системою безоплатної правової допомоги.

«За два роки свого функціонування система безоплатної правової допомоги стала важливим інститутом кримінального правосуддя. Підвищення якості захисту від обвинувачення має на меті не лише посилення гарантій прав обвинуваченого, а ще й є ланцюгом, який зможе потягнути за собою якісні зміни всього кримінального судочинства» – Роман Романов.

Учасники секції погодились щодо необхідності вироблення механізму взаємних звірок центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги із органами, уповноваженими здійснювати затримання.

Виконавчий директор Ради правової допомоги Нідерландів **Пітер ван ден Біггелаар**, Директор Київського міського центру БВПД **Оксана Василяк**

Завдяки проведеним презентаціям учасники Конференції ознайомились із міжнародним досвідом правової допомоги та забезпечення прав людини. Зокрема, виконавчий директор Ради правової допомоги Нідерландів **Пітер ван ден Біггелаар**, представив систему безоплатної правової допомоги та розповів про механізми забезпечення її якості у Нідерландах.

«У Нідерландах правова допомога надається в усіх видах справ – цивільних, кримінальних, адміністративних та у справах з питань надання притулку. У свою

чергу це включає такі види правових послуг, як консультації, допомога, представництво у суді та медіація».

«На нашу думку, забезпечення якості правової допомоги – це розділити послуги та відповідальність за надання таких послуг між національною асоціацією адвокатів, представниками системи правової допомоги та адвокатами зосібно». – Пітер ван ден Біггелаар.

Старший радник з правових питань Конституційного проекту США **Сара Турбевіллі** представила кваліфікаційні вимоги до державних захисників та моніторинг їх діяльності у кримінальних провадженнях у цій країні.

«Згідно Поправки VI Конституції США, в усіх кримінальних справах обвинувачений повинен мати право на швидкий і відкритий суд безсторонніх присяжних зі штату чи округу, де скоєно злочин, і ці округи повинні бути визначені законом наперед. Обвинуваченого потрібно повідомляти про зміст і причину обвинувачень, право мати зводина зі свідками позивача, за обов'язковою для усіх процедурою представляти свідків на свою користь і користуватись допомогою адвоката для свого захисту. Наша місія – гарантування дотримання цього права, визначеного у Конституції» – Сара Турбевіллі.

Старший радник з правових питань Конституційного проекту США **Сара Турбевіллі**

Суддя **Абіши Каннінгем** (державний захисник, Округ Кук, Іллінойс, США) розповів про підвищення кваліфікації в Офісі державного захисника США.

«Закон – як дракон. Він може однаково як допомагати людям, так і робити їм боляче. Потреба людей у правовій допомозі величезна та нескінченна. Правники достойно відповідають цій потребі, втім їм необхідне постійне підвищення кваліфікації».

«Безперервне підвищення кваліфікації професійних адвокатів – обов'язкова вимога для адвокатів, які надають послуги в окрузі Кук сьогодні. Історія нашого офісу розпочинається в 1930 році. Тоді ми мали 6 захисників. Сьогодні ми маємо понад 500 захисників». – Абіши Каннінгем.

Суддя Абіши Каннінгем (державний захисник, Округ Кук, США)

Голова Національної ради з юридичної допомоги, гарантованої державою, Віктор Захарія

Про досвід забезпечення якості, підвищення кваліфікації адвокатів та моніторинг якості БПД у Молдові розповів голова Національної ради з юридичної допомоги, гарантованої державою, **Віктор Захарія**.

«Безоплатна правова допомога в Молдові така ж молода система, як і в Україні. Наш пріоритет сьогодні – забезпечення її якості» – Віктор Захарія.

Канадський досвід реалізації механізмів безоплатної правової допомоги у провінціях Онтаріо та Альберта представили віце-президент з питань політики, досліджень та зовнішніх зв'язків Правової допомоги Онтаріо **Девід МакКіллоп**, а також президент та виконавчий директор Служби правової допомоги Альберти **Сюзан Полкоснік**.

«Успіх системи правової допомоги полягає у наданні послуг високої якості. Саме завдяки цьому будується довіра до системи зі сторони клієнтів» – зазначила Сюзан Полкоснік. Вона також розповіла, що у «Правовій допомозі Альберти» юридичні послуги клієнтам надають 110 штатних адвокатів та 800 приватних адвокатів на основі контракту. «Правова допомога Альберти» надає особливі уваги підвищенню кваліфікації адвокатів: «Якщо ваші адвокати упевнені, що ви інвестуєте в них, вони точно будуть готові інвестувати у систему» – відзначила вона.

«Правова допомога Онтаріо прагне забезпечити «Доступ до правосуддя» = справедливість в області верховенства права для клієнтів, які не можуть дозволити собі юридичне представництво в складних системах юстиції; з тим, щоб у їхніх справах було винесено

Виконавчий директор Служби правової допомоги Альберти Сюзан Полкоснік

справедливе судове рішення. Якісна правова допомога має вирішальне значення для справедливості та верховенства права – без високих стандартів якості адвокат стає «лотерейним квитком» для клієнта»
– Девід МакКіллоп.

З метою імплементації практик канадського досвіду у 2014 році розпочався проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні», який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти у співпраці Координаційним центром з надання правової допомоги, та фінансується Міністерством закордонних справ, торгівлі та розвитку Канади. Проект (представлення якого [відбулося напередодні](#) у Києві) має на меті покращення рівного доступу до правосуддя для населення України (особливо представників

*Виконавчий директор Ради правової допомоги Нідерландів **Пітер ван ден Біггелаар**, віце-президент з питань політики, досліджень та зовнішніх зв'язків Правової допомоги Онтаріо **Девід МакКіллоп***

вразливих верств) шляхом підтримки впровадження системи безоплатної правової допомоги та підвищення рівня обізнаності населення щодо прав на отримання безоплатної правової допомоги.

*Директор проекту Доступна та якісна правова допомога в Україні **Лариса Бізо**, Виконавчий директор Української фундації правової допомоги **Микола Сіома***

*«Провінції Канади мають свою розвинуту систему надання правової допомоги, яка є унікальною для кожної із таких провінцій, з їх власними особливостями. – зауважує директор проекту **Лариса Бізо**. – Завдяки впровадженню проекту, їхня різноманітність, досвід надання правової допомоги та напрацьовані кращі практики можуть стати внеском до успішної розбудови системи в Україні».*

У ході конференції відбулося представлення методичних рекомендацій «Дії захисника під час кримінального провадження в суді першої інстанції» – чергової із серії методичних рекомендацій для адвокатів щодо здійснення захисту гарантованого державою. Методичні рекомендації покликані деталізувати та розвинути [Стандарти якості надання безоплатної правової допомоги у кримінальному процесі](#) для їх найбільш ефективного застосування. Метою серії є підвищення професійного рівня адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, сприяння формуванню у їхньому колі єдиних стратегій і тактик захисту на основі узагальнення та аналізу їхнього ж практичного досвіду, а також практики Європейського суду з прав людини.

Представлення методичних рекомендацій «Дії захисника під час кримінального провадження в суді першої інстанції»

Авторами методичних рекомендацій є самі адвокати, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Текст кожного видання серії обговорюється на семінарах-тренінгах за участі адвокатів-тренерів/модераторів обміну досвідом між адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, а також під час проведення ними каскадних тренінгів в усіх регіонах України для адвокатів системи.

У планах організаторів заходу – розвивати досвід обговорення у рамках міжнародної конференції усіх аспектів надання безоплатної правової допомоги та обміну кращими світовими практиками у сфері й у подальшому, у ході наступних конференцій міжнародного рівня.

NB! Переглянути матеріали конференції українською та англійською мовами можна на сайті Координаційного центру у розділі «[Прес-центр/ Матеріали комунікаційних заходів/Конференції](#)»

Захід організовано Координаційним центром з надання безоплатної правової допомоги за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», Української фундації правової допомоги, Американської асоціації юристів «Ініціатива з верховенства права», проекту Ради Європи «Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні», проекту Уряду Канади «Доступна та якісна правова допомога в Україні», Представництва Європейського Союзу в Україні.

ПІДТРИМКА РЕФОРМИ КРИМІНАЛЬНОЇ
ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ

Foreign Affairs, Trade and
Development Canada

Affaires étrangères, Commerce
et Développement Canada

ПРОЕКТ «ДОСТУПНА ТА ЯКІСНА
ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ»

[] У Києві офіційно представлено україно-канадський проект «Доступна та якісна правова допомога в Україні»

11 грудня в приміщенні Будинку офіційних прийомів відбулася презентація україно-канадського проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні», який впроваджується Канадським бюро міжнародної освіти у співпраці Координаційним центром з надання правової допомоги, та фінансується Міністерством закордонних справ, торгівлі та розвитку Канади.

Посол Канади в Україні Роман Ващук

Участь у заході взяв Надзвичайний і Поважний Посол Канади в Україні **Роман Ващук**. *«Система правосуддя має менше зосереджуватися на покаранні, а більше – на реабілітації»* – наголосив у своєму вступному виступі пан Посол. Він також зауважив, що впровадження проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні» дозволить нашій державі виконувати зобов'язання щодо забезпечення доступу осіб до якісної правової допомоги з боку держави. На його думку, проект може стати важливим внеском у забезпечення права людини на справедливий суд.

«Остаточна ціль проекту – це кращий доступ українців до правосуддя, до справедливості, зокрема, найбільш незахищених верств» – **Роман Ващук**.

Директор Координаційного центру з надання правової допомоги Андрій Вишневецький відзначив, що той факт, що Уряд Канади вкладає серйозні ресурси у розбудову такої молоді системи правової допомоги як українська – є надзвичайно позитивним. *«Система безоплатної правової допомоги великою мірою випереджає час, а навколишнє середовище є не завжди сприятливим. Нам неодмінно необхідна підтримка для здійснення реформ, які ведуть до демократизації суспільства. Впроваджуваний проект є цінною інвестицією в розвиток людського потенціалу системи – семінари, тренінги, підвищення кваліфікації працівників центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги, і, в першу чергу, адвокатів, як ядра системи, дозволить забезпечити насправді якісне задоволення правових потреб населення»* – наголосив він.

У відкритті проекту взяли участь керівники правових об'єднань канадських провінцій Онтаріо та Альберта. Представники правових об'єднань провінцій Онтаріо – **Девід МакКілоп** (віце-президент з питань політики, досліджень та зовнішніх зв'язків Правової допомоги Онтаріо), та Альберти – **Сюзан Полкоснік** (президент та виконавчий директор Служби правової допомоги Альберти), поділилися враженнями від нещодавнього візиту української делегації до їхніх установ і наголосили на надзвичайній зацікавленості працівників системи БПД в Україні у досвіді Канади в особливостях забезпечення найрізноманітніших потреб людини у правовій сфері.

Президент та виконавчий директор Служби правової допомоги Альберти Сюзан Полкоснік

«Я тут для того, щоб чимось з вами поділитись. Незважаючи на те, що у кожній нації свої проблеми і виклики, ми разом маємо йти до більш цивілізованої країни та більш цивілізованого світу» – Сюзан Полкоснік.

Своїми враженнями стосовно візиту до Канади поділилися і працівники системи БПД України – Мирослав Лаврінок – заступник директора Координаційного центру, Ольга Родіонова – директор Луганського центру БВПД та Віталій Сольський – менеджер з якості Тернопільського центру БВПД.

Директор проекту [«Доступна та якісна правова допомога в Україні»](#) Лариса Бізо, яка виступила модератором заходу, у своєму заключному слові ознайомила присутніх із основними цілями та структурою

проекту, а також зауважила, що: *«Така велика кількість поважних людей, присутніх на відкритті нашої ініціативи, є красномовним свідченням її важливості та нагальності, а також невтомної прихильності Канади до зміцнення демократії та верховенства права в Україні».*

[] Українська команда системи БПД вивчала досвід надання правової допомоги у Канаді: результати робочої поїздки делегації у складі представників Координаційного центру та регіональних центрів БВПД

З 22 листопада по 5 грудня 2014 року з навчальним візитом у Канаді перебувала українська делегація у складі представників системи БПД України та проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні».

Візит організовано у рамках зазначеного проекту з метою вивчення підходів до надання безоплатної правової допомоги та ознайомлення з кращими моделями надання послуг, новими тенденціями, інноваціями та передовими практиками надання такої допомоги у провінціях Канади – *Онтаріо, Альберті та Британській Колумбії.*

Українська делегація прибула до аеропорту Торонто, 22.11.2014

Першим пунктом у програмі візиту стала столиця провінції Онтаріо – місто **Торонто**, де у понеділок, 24 листопада, відбулися низка робочих зустрічей. Так, на зустрічі з представниками Міністерства юстиції Онтаріо учасників української делегації ознайомили з механізмами та процедурами фінансування програм правової допомоги, а також моніторингом використання цих коштів задля забезпечення задоволення правових потреб населення провінції.

Зустріч в Міністерстві юстиції Онтаріо, 24.11.2014

Міністерство відповідає за забезпечення справедливої та доступної системи правосуддя, яка відображає потреби органів влади та населення. Крім того, Міністерство юстиції забезпечує часткове фінансування діяльності Правової допомоги Онтаріо (LAO), встановлює основи для її правової діяльності та формування політики, забезпечує нагляд та регулювання діяльності LAO, включно з проведенням відповідного фінансового та господарського аудиту. Міністерство також бере участь у

роботі Постійної робочої групи з питань надання безоплатної правової допомоги на федеральному, провінційному та територіальному рівні.

У Головному офісі Правової допомоги Онтаріо делегати мали змогу зустрітися з топ-менеджментом організації – віце-президентом з питань політики, досліджень та зовнішніх зв'язків **Девідом МакКілломом**, який розповів про основні підходи до надання правових послуг в Онтаріо, директором з питань інформаційних систем та статистики **Родом Старіном**, та спеціалістом з питань статистики **Іваном Яблоновським**, які детально описали процеси збору та обробки статистичної інформації, що проводиться в організації.

Генеральний директор офісу LAO з сімейного права району північного Торонто **Том Келсі** розповів, що у 2013 році у провінції Онтаріо було видано близько 20 тисяч сертифікатів адвокатам для участі у сімейних справах (у кримінальних – близько 50 тис.). У провінції створено 4 центри сімейного права, які в минулому році надали допомогу понад 40 тисячам клієнтів.

Головний офіс Правової допомоги Онтаріо

В офісі Правової Спільноти Верхньої Канади, 24.11.2014

Керівник – **Роберт Лаппер**, директор з питань політики – **Джим Варро**, та працівники офісу Правової Спільноти Верхньої Канади ознайомили українську сторону з практикою професійної підготовки персоналу та адвокатів, а також з основними процедурами, з якими пов'язаний доступ до правосуддя в Онтаріо.

25 листопада учасники візиту відвідали юридичну клініку *Neighborhood legal services*, яка обслуговує центральний район Торонто з населенням близько 100 тисяч осіб. **45% клієнтів** клініки – особи із низьким рівнем доходу. Крім

того, **75% клієнтів** клініки живуть в орендованому житлі. Тому основна робота юристів клініки – допомогти людям отримати житло та утримувати його. Загалом у Торонто є ще 14 таких клінік, у яких працює по 7 осіб. Керують клініками представники громади, які живуть у ній, та яких ця громада обирає. Загалом же у провінції Онтаріо – 77 юридичних клінік, які надають допомогу приблизно 200 тисячам людей щороку.

Цього ж дня команда делегації відвідала кілька судових засідань в Суді Онтаріо, де є спеціалізовані судові зали з розгляду справ, пов'язаних з наркотиками, захистом прав психічнохворих осіб, представників корінного населення тощо. Судом розроблено та впроваджено спеціальні програми реабілітації наркозалежних осіб, які можуть тривати до 1,5 років.

Вікторія Мітько,
начальник відділу
моніторингу якості
правової допомоги
Координаційного
центру

«У програмі беруть участь і соціальні працівники, і суд, який запрошує таку людину один раз у 5 днів та вислуховує, як проходить його реабілітація; при цьому присутні й інші особи, які беруть участь у програмі»

Заступник директора Координаційного центру та керівник української делегації **Мирослав Лаврінок** дав інтерв'ю для українського телебачення Торонто «Контакт» у програмі, яка транслювалася в провінціях Онтаріо та Альберта для української громади. Він розповів про вітчизняне законодавство у сфері БПД, клієнтів системи, та наступні етапи її розвитку. Окремо заступник директора Координаційного центру зупинився на роботі регіональних центрів БВПД стосовно надання правового захисту активістам Майдану під час Революції Гідності, а також про стан надання БПД у Криму та на Сході України.

Інтерв'ю Мирослава Лаврінка телеканалу української діаспори «Контакт», м. Торонто, 25.11.2014

Зустріч в службі «Знайди допомогу», 26.11.2014

26 листопада, українська команда БПД ознайомилась з досвідом роботи Центру інформаційних послуг «Знайди допомогу» під час зустрічі з її виконавчим директором та керівником **С'ю Вілкінсоном**, а також із директором Національної ініціативи 211 **Біллом Моррісом**.

Інформаційна служба «Знайди допомогу» розпочала роботу в 1971 році як благодійна некомерційна організація, яка нині є лідером у наданні юридичної інформації та перенаправлення клієнтів до установ, допомоги яких вони потребують. Діяльність служби підтримується за рахунок різних джерел, включаючи благодійний фонд

Торонто «Дорога разом», а також коштів від муніципальних, провінційних та федерального урядів.

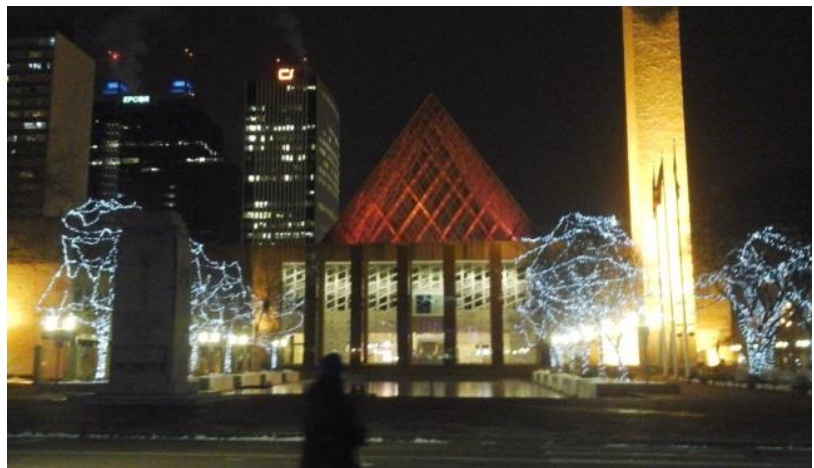
Частиною інформаційної роботи служби є цілодобове підтримання **Ініціативи 211** – безкоштовної цілодобової гарячої лінії, спеціалісти якої надають допомогу як у найпростіших питаннях (наприклад, щодо наявності дитячих закладів у певній місцевості, розміщення благодійних фондів та волонтерських організацій), так і у вирішенні різного роду стресових ситуацій, пов'язаних з дискримінацією тощо.

Вікторія Мітько,
начальник відділу
моніторингу якості
правової допомоги
Координаційного
центру

«Центр – це 26 співробітників, які особисто приймають дзвінки від осіб, що потребують допомоги у найрізноманітніших питаннях. Вони переадресовують таких осіб до служб або організацій, які зможуть надати відповідну допомогу (як правило, безкоштовно, або ж за дуже невелику плату). Протягом доби центр приймало біля пів тисячі дзвінків. Темі – дуже різні: від «Я голодний, мені немає за що купити їсти» до повідомлень осіб, які постраждали від правопорушень. Дуже багато дзвінків від потенційних самовбивць та самотніх людей, яким просто необхідно з кимось поговорити. Всі подібні центри один раз на кожні 5 років проходять подвійну сертифікацію: організації та кожного окремого співробітника. Крім того, є зовнішній аудит діяльності, який проводиться іншими організаціями»

Цього ж дня українська делегація вирушила до наступного міста у програмі візиту – столиці провінції Альберта. В **Едмонтоні** представники делегації відвідали приміщення, де розташовані суди різної спеціалізації, були присутні на судових слуханнях та зустрілися з черговими адвокатами Правової допомоги Альберти з сімейного права, представниками Правової Фундації Альберти та Правової допомоги Альберти.

Центральна площа Едмонтона, 27.11.2014

Вікторія Мітько,
начальник відділу
моніторингу якості
правової допомоги
Координаційного
центру

«Кілька слів про будівлю суду: воно знаходиться в центрі міста, високе, зі скляним дахом і приємним фойє, заставленому горщиками з квітами та деревами. На вході – служба охорони, перевіряє усіх відвідувачів. Такий огляд службою охорони нічим не відрізняється від огляду в аеропорті. Фотографувати, втім, заборонено, а шкода: такого красивого фойє я не бачила ні в одному суді за 25 років своєї адвокатської практики. Будівля суду триповерхова. Дуже висока, і дуже простора!»

Українська делегація познайомилась із роботою волонтерів Організації Елізабет Фрай, які надають першу необхідну правову допомогу дівчатам та жінкам, які потрапили до суду та не мають змоги винайняти власного адвоката, та зустрілися з керівником організації Kids in the Hall, яка опікується підлітками з неблагополучних сімей, з психологічними травмами тощо, та допомагає таким молодим людям спланувати майбутнє.

Зустріч в офісі Правової допомоги Альберти, 28.11.2014

З історією, метою існування та особливостями організації роботи Правової допомоги Альберти учасників делегації ознайомила її Президент **Сюзан Полкоснік**, яка зауважила, що головною метою організації є забезпечення захисту осіб, які не мають коштів на власного захисника. Адвокати, які працюють в суді, роблять все можливе аби допомога була надана якомога швидше та якісно, адже *«Правосуддя, яке відкладається – правосуддя, яке не завершується»* – Сюзан Полкоснік.

Правова допомога Альберти була заснована в 1970 році в рамках угоди між Правовою Спільнотою та Міністерством юстиції для співпраці у сфері кримінального та цивільного законодавства. Модель надання послуг організації дозволяє їй надавати попередню оцінку правових потреб клієнта та направляти його до відповідної правової служби. Клієнти можуть отримувати послуги, розроблені таким чином, щоб допомогти їм у вирішенні такого правового питання.

- ✓ Протягом 2012-2013 років Правова допомога Альберти забезпечила надання 205 831 послуг клієнтам у сферах кримінального, сімейного та цивільного законодавства та імміграції.
- ✓ Річний бюджет діяльності Організації складає 76 303 млн. канадських дол. (2013 рік).
- ✓ Протягом 2012-2013 років Правова допомога Альберти видала 30 700 сертифікатів на отримання правової допомоги.

29 та 30 листопада українська делегація перебувала в місті **Калгарі** (найбільшому місті провінції Альберта з населенням близько 1 млн. осіб), яке знаходиться на східних схилах Скелястих гір – гордості і одного з головних символів Канади. Попереду – переліт через гори, Тихий океан і наступні міста програми – Вікторія та Ванкувер (столиця та найбільше місто Британської Колумбії відповідно).

В Аеропорту м. Калгарі, 30.11.2014

У небі над скелястими горами, 30.11.2014

Вікторія Мітько,
начальник відділу
моніторингу якості
правової допомоги
Координаційного
центру

«Перелетіли гірський хребет. Летимо над островами. Відразу стало зрозуміло, наскільки суворий клімат континентальної Альберти, закритої від теплого повітря океану гірським хребтом. Якусь годину літакового шляху, і пейзаж повністю змінився! Під нам – вода і покриті зеленню острова. Як у казці про 12 місяців»

1 грудня у столиці провінції – **Вікторії** – українська команда відвідала Міністерство юстиції Британської Колумбії, яке відповідає за всі урядові програми та послуги у сфері сімейного права на території провінції, надає фінансову підтримку Об'єднанню правових послуг (LSS), встановлює правові та політичні рамки його функціонування, контролює і регулює його роботу, включаючи проведення відповідних перевірок. У Міністерстві відбулася зустріч з представниками відділу правових послуг у сфері сімейного законодавства та відділу розробки політики з питань доступу до правових послуг та кримінального законодавства. Посадовці розповіли про особливості надання правових послуг громадам провінції, фінансування організацій, які надають правову допомогу, а також про можливі механізми отримання послуг такого виду.

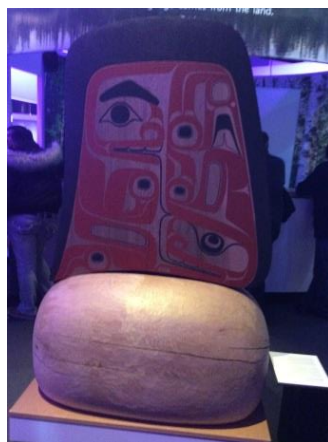

Центр доступу до правосуддя м. Вікторія,
Британська Колумбія, 01.12.2014

У вільний час учасники делегації відвідали Музей корінних народів, де зібрана унікальна колекція історичних предметів домашнього побуту та народної майстерності корінних жителів Канади.

м. Вікторія, 01.12.2014

Музей корінних народів, 01.12.2014

2 грудня розпочалися робочі зустрічі в останньому в програмі навчального візиту і найбільшому місті Британської Колумбії – місті **Ванкувер**.

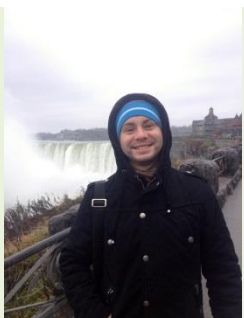
Основним завданням учасників делегації на цьому етапі подорожі було ознайомлення з механізмами роботи Об'єднання правових послуг Британської Колумбії, заснованого у 1979 році, та пріоритетом діяльності якого є забезпечення правових інтересів малозабезпечених верств населення. Фінансування діяльності організації здійснюється переважно урядом провінції за додаткової підтримки з боку Правового фонду Британської Колумбії і Нотаріального Фонду Британської Колумбії. Учасники делегації мали змогу поспілкуватися з керівництвом та працівниками організації, що дозволило краще зрозуміти її організаційну структуру, механізми взаємодії з державними інститутами, приватними адвокатами і власне клієнтами. Переважна більшість клієнтів Об'єднання не мають достатніх фінансових чи, часто, освітніх, соціальних або медичних ресурсів, для отримання ефективного доступу до системи правосуддя у випадках, коли їх сім'я, свобода або безпека перебувають під загрозою. Із **27 000 клієнтів**, що були направлені за консультацією до юриста в 2012-2013 році, **54%** не мали середньої освіти, **29%** були представниками корінного населення, а також **32 %** – жінки.

Вікторія Мітько,
начальник відділу
моніторингу якості
правової допомоги
Координаційного
центру

«Завдання LSS – організувати надання правових послуг належної якості за належні грошові кошти в ефективний час малозабезпеченим громадянам провінції. LSS змушене дотримуватися балансу інтересів усіх зацікавлених сторін і для цього організація забезпечує насамперед прозорість своєї діяльності шляхом надання абсолютно ідентичної інформації уряду, громадськості, клієнтам і адвокатам. Виділяючи кошти, уряд ставить перед LSS єдину задачу – використовувати їх максимально ефективно у сфері надання правових послуг людям, яким такі послуги необхідні»

Склад української делегації – співробітники Координаційного центру: заступник директора **Мирослав Лаврінок**, начальник відділу моніторингу якості БПД **Вікторія Мітько**, начальник відділу моніторингу доступності БПД **Олена Сінчук**, заступник начальника відділу статистичного аналізу та інформації **Олександр Гриб**; представники регіональних центрів БВПД – директор Харківського центру БВПД **Вікторія Гайворонська**, директор Луганського центру БВПД **Ольга Родіонова**, начальник відділу підтримки та розвитку інфраструктури Чернігівського центру БВПД **Денис Бокач**, начальник відділу контрактно-договірної роботи, фінансів та бухгалтерського обліку Донецького центру БВПД **Оксана Савицька**, начальник відділу забезпечення якості правової допомоги Тернопільського центру БВПД **Віталій Сольський**, заступник начальника відділу підтримки та розвитку інфраструктури Львівського центру БВПД **Микола Пелип**, адвокат-тренер Дніпропетровського центру БВПД **Тетяна Логойда**. Зі сторони проекту «Доступна та якісна правова допомога в Україні» участь у навчальній поїздці взяли: директор **Лариса Бізо**, менеджер проекту в Україні **Оксана Кікоть**, менеджер проекту в Канаді **Тетяна Войтан**, експерт **Іванна Ібрагімова** та радник проекту **Сюзан М. Дойл**.

Олександр Гриб,
Заступник
начальника відділу
статистичного
аналізу та
інформації
Координаційного
центру

«Поїздка була надзвичайно цікавою і насиченою, досвід і емоції отримані протягом неї – є безцінними і неповторними. Окрему подяку хочемо висловити перекладачам, які супроводжували делегацію протягом усієї поїздки – Вадиму Кастеллі та Наталії Мороз, які дозволили зробити спілкування з канадськими колегами по-справжньому живим, дружнім та, головне, продуктивним».

[] Ознайомлення із системою кримінальної юстиції Данії: навчальний візит представників регіональних центрів БВПД до Данії

З 17 по 21 листопада 2014 року відбувся навчальний візит українських юристів/правозахисників до Данії, метою якого було ознайомлення українських юристів із системою кримінальної юстиції Данії та функціонуванням основних інституцій зазначеної системи. Програма навчального візиту включала серію зустрічей з представниками Міністерства юстиції Данії, Генеральної прокуратури, офісу Омбудсмена, Асоціації адвокатів, незалежного органу з розслідування скарг на зловживання поліцією, Парламенту

Данії, представниками Організації адвокатів з надання безоплатної правової допомоги, Суду міста Копенгагена, організацій громадянського суспільства, центру досудового тримання під вартою.

У складі української делегації – представники системи безоплатної вторинної правової допомоги: директор Дніпропетровського центру БВПД **Людмила Яцуба**, та начальник відділу забезпечення якості правової допомоги Одеського центру БВПД **Євгенія Тітомер**.

Учасники поїздки відвідали **Центр досудового тримання під вартою**, де ознайомились із правами та обов'язками затриманих; системою безпеки та охорони протягом досудового утримання; особливостями доступу адвокатів до їхніх клієнтів протягом досудового утримання, а також правилами відвідування родичами та іншими відвідувачами затриманих протягом досудового утримання.

Під час відвідування **Організації адвокатів Данії** («Danske Advokater») учасники обговорили загальну роль та функції адвокатів, програму їх навчання. Обов'язковими вимогами до адвокатів у Данії є навчання в магістратурі, проходження практики молодшим юристом не менше 3-х років та складання письмового кваліфікаційного іспиту. Також мала місце зустріч із представниками Асоціації адвокатів, в ході якої учасники української делегації мали можливість ознайомитися із основними категоріями роботи палати в кримінальних справах. Зокрема, надання експертних висновків для змін до законодавства, представництва адвокатів у різних адвокатських групах та ін.

У ході візиту учасники відвідали **Генеральну прокуратуру Данії**. У цій країні органи прокуратури займаються лише кримінальними

справами. Основною функцією прокурора є співпраця з поліцією у кримінальному провадженні та підтримка державного обвинувачення у суді. Підпорядкована Прокуратура Міністерству юстиції Данії. Керівники прокуратури та поліції (Генеральний прокурор та Головний комісар поліції) призначаються Міністром юстиції. Звільнені можуть бути на загальних підставах відповідно до норм законодавства про працю. Під час відвідин Генеральної прокуратури обговорено особливості відносин прокурорів з поліцією протягом розслідування, з адвокатами протягом досудового розслідування та судової стадії; загальні принципи перехресного допиту; особливості процедури визнання вини обвинуваченим та ін.

Асоціація адвокатів Данії

Парламент Данії – Фолькетінг

Під час поїздки учасники української делегації ознайомились із роботою **Міністерства юстиції Данії**. Міністерство складається з п'яти департаментів: *адміністративний; правовий; поліції і кримінального права; міграційного права; цивільного права*. Зокрема, представники Міністерства юстиції розповіли українським колегам про особливості законодавчого процесу у Данії, ролі та функції у них громадянського суспільства (зокрема, Організації адвокатів (Advokatsamfundet), Асоціації адвокатів (Danske Advokater); ієрархію та відносини між Міністерством юстиції та судовою владою та ін.

Інший пункт навчального візиту – **Парламент Данії**. Його складають 179 членів, які є представниками восьми політичних партій. Депутати парламенту обираються за відкритими списками цих політичних партій. Члени Парламенту користуються імунітетом, який можна відкликати в певних випадках. Колишній парламентар **Ханне Северінсен** та член Парламенту **Зенія Стампе** розповіли про законодавчий процес у Парламенті Данії, роль та функції Постійної судової комісії («Retsudvalget») та Комісії парламентського контролю та ін.

Парламент Данії – Фолькетінг

Під час зустрічі з адвокатом Генріком Стагеторном (Henrik Stagetorn), головою **Організації адвокатів з надання безоплатної правової допомоги** («Landsforeningen af Forsvarsadvokater»), обговорено ряд питань щодо надання безоплатної правової допомоги в Данії. Зокрема, законодавство у сфері; роль та функції організації; навчальні програми організації для

адвокатів; доступ адвоката до підзахисного та до матеріалів провадження та ін. Як повідомив Генрік Стагеторн, всього в Данії працює близько 5000 тис. адвокатів (~ 1 адвокат на 1 тис. жителів). 10 % з них займаються кримінальними справами. Із них – майже всі адвокати надають безоплатну правову допомогу. Щойно особа потрапляє під підозру у вчиненні кримінального правопорушення, їй одразу надається право на адвоката. Адвокатів при затриманнях протягом 1-3 годин призначає поліція, а під час судового розгляду – суд. Оплата послуг адвокатів у цій країні складає 230 євро за годину. Особи, які засуджені судом до покарання, якщо мають таку можливість, повертають державі кошти, які були виплачені адвокату за послуги захисту.

Члени української делегації із колишньою парламентаркою Ханне Северінсен

І за статистику, близько 60% таких витрат повертаються у державну казну.

Учасники поїздки також зустрілись з **Омбудсменом Данії**. У цій країні Омбудсмен призначається Парламентом, та може бути звільнений також ним. Омбудсмен у Данії не є політичною фігурою. І хоча законодавство не вимагає при обранні омбудсмена наявності абсолютної більшості голосів, втім, за багаторічною традицією, Омбудсмен у Данії – людина, яка користується абсолютним авторитетом у суспільстві. А відтак, за такою ж традицією, це така фігура, яка отримує 100% голосів у Парламенті. Відповідно до соціальних досліджень, саме Омбудсмену населення Данії довіряє найбільше. Основними функціями Омбудсмена є розгляд скарг від громадян; розслідування справ за власною ініціативою; інспектування інституцій, які працюють з найбільш вразливими верствами населення (СІЗО, дитячі будинки, психічні лікарні і т.д.); міжнародна робота.

Візит організовано у рамках проекту Ради Європи «Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні», який впроваджується за фінансової підтримки Уряду Данії.

[] Міжнародна конференція на тему «Зміцнення потенціалу адвокатів з питань вітчизняного застосування положень Європейської Конвенції прав людини (ЄКПЛ) та переглянутої Європейської соціальної хартії» у Молдові

Міжнародна конференція на тему «Зміцнення потенціалу адвокатів з питань вітчизняного застосування положень Європейської Конвенції прав людини (ЄКПЛ) та переглянутої Європейської соціальної хартії», м. Кишинів (Молдова), 16-17.12.2014

16 – 17 грудня 2014 року у Кишиневі (Республіка Молдова), відбулася конференція на тему **«Зміцнення потенціалу адвокатів з питань вітчизняного застосування положень Європейської Конвенції прав людини (ЄКПЛ) та переглянутої Європейської соціальної хартії»**. Участь у конференції взяли представники 6 країн – Азербайджану, Вірменії, Грузії, Молдови, Росії та України. Це, зокрема, міжнародні експерти, представники адвокатської спільноти країн-учасниць, адвокати-правозахисники, менеджери спільного проекту ЄС та Ради Європи «Зміцнення потенціалу адвокатів з питань вітчизняного застосування положень Європейської Конвенції прав людини (ЄКПЛ) та переглянутої Європейської соціальної хартії». У заході взяла участь завідувач сектору зовнішніх зв'язків Координаційного

центру з надання правової допомоги **Юлія Сорока**.

Під час конференції були розглянуті питання процедури у Європейському суді з прав людини – ефективність нових правил, проблеми, які залишаються, та виклики; Європейська соціальна хартія як ефективний інструмент захисту прав. Крім того, одним з важливих питань, які обговорювалися на конференції, були стратегічні судові позови як інструмент боротьби з дискримінацією та реформування політики стосовно дискримінації, представлено грузинський досвід успішних стратегічних судових позовів.

*«Так, станом на листопад 2014 року Європейським судом з прав людини розглядається 71 000 справ. При цьому 3 000 з них справ стосуються конфліктів. Україна є однією з країн з найбільшою кількістю скарг у Європейському суді з прав людини (усього – 13 000 справ)» – повідомив старший юрист Секретаріату ЄСПЛ **Міхаїл Кучер**.*

Особливу увагу представник Секретаріату ЄСПЛ приділив питанню нових правил подачі заяв та розгляду справ у Європейському суді з прав людини у зв'язку з прийняттям Протоколу № 15 до Європейської конвенції. Зокрема, однією з інновацій є зменшення строку для подання заяв та документів з 6 до 4 місяців. Крім того, Протокол № 15 встановлює принцип субсидіарності, відповідно до якого держави несуть основну відповідальність за забезпечення прав і свобод, гарантованих Конвенцією та протоколами до неї.

Міжнародна конференція на тему «Зміцнення потенціалу адвокатів з питань вітчизняного застосування положень Європейської Конвенції прав людини (ЄКПЛ) та переглянутої Європейської соціальної хартії», м. Кишинів (Молдова), 16-17.12.2014

Питання, яке викликало жваві дискусії, стосувалося стратегічного судового захисту. На думку, консультанта Ради Європи **Джона Уодхема** (Великобританія), *«Стратегічні судові позови – це підхід, за якого можна досягти значних змін у законодавстві – на практиці та в обізнаності населення – шляхом направлення ретельно відібраних справ до суду. Клієнти у таких справах можуть бути жертвами порушень прав людини з боку інших людей. Таким чином, стратегічні судові позови сфокусовані на індивідуальному випадку для того, щоб домогтися значних соціальних змін. Основними складнощами, які виникають на практиці, є критерії відбору справ (чи має справа стратегічне значення для вирішення подібних справ та для захисту прав людей) та бажання самого клієнта продовжувати справу».* Прикладами справ зі стратегічного судового захисту можуть слугувати, на його думку, *Малаку та інші проти Румунії (2011), Евейда та інші проти Сполученого Королівства (2013)* та ін.

У рамках розгляду питання стосовно Європейської соціальної хартії (ЄСХ), експерти висловили думку, що ЄСХ є важливим інструментом захисту прав, оскільки передбачає можливість подання колективних скарг про її порушення. *«Зокрема, за час роботи Європейського комітету по соціальних правах до нього зверталися зі скаргами професійні спілки, робітники – громадяни певної країни, неурядові організації тощо»* – зауважив **Режіс Брілья**, начальник відділу, виконавчий секретар Європейського комітету по соціальним правам.

Успішні справи грузинських адвокатів на конференції представив член Асоціації молодих юристів Грузії **Гіоргі Готсірідзе**. Однією з успішних грузинських справ, на його думку, є *Кемоклідзе та Харадзе проти Парламенту: «У Конституційному суді Грузії було винесено якісно нове рішення в підтримку недієздатних в силу психічного захворювання осіб. Зокрема, норми, які забороняли таким особам вчиняти усі види цивільних правочинів, навіть найпростіших, таких як купівля квитка на потяг чи продуктів, були визнані неконституційними».* Так, Конституційний суд задовольнив подання грузинських адвокатів та доручив внести відповідні зміни у законодавство Грузії.

Крім того, під час обговорення питань обміну досвідом між адвокатами представники країн-учасниць представили особливості методів навчання та підвищення кваліфікації. Зокрема, у

Республіці Вірменія активно впроваджується дистанційне навчання у Школі адвокатів, а у Грузії планується проведення семінарів та тренінгів за допомогою Skype-зв'язку. У рамках даного питання завідувачим сектору зовнішніх зв'язків Координаційного центру Сорокою Юлією було презентовано досвід підвищення кваліфікації адвокатів системи безоплатної правової допомоги (зокрема, що концепції та організації тренінгів для тренерів-модераторів, проведення каскадних тренінгів у регіонах, бачення щодо майбутніх навчальних планів).

[] В Україні запрацювали перші робочі кабінети для адвокатів системи безоплатної правової допомоги

17 грудня 2014 року відкрито перший в Україні робочий кабінет адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

Першим містом, в якому адвокати системи БПД матимуть свої спеціально обладнанні робочі місця, стала **Одеса**. Саме тут в приміщенні *Приморського районного суду м. Одеси* та *Київського районного суду м. Одеси* відбулося відкриття відповідних робочих кабінетів, які обладнані необхідними для роботи захисників меблями та технікою, зокрема, й комп'ютерною.

«Трохи більше місяця тому ми провели круглий стіл «Співпраця заради якості безоплатної правової допомоги». Сьогоднішнє відкриття робочих кабінетів для наших адвокатів – конкретний результат домовленостей у ході круглого столу, чому ми подвійно раді: як з точки зору покращення умов роботи наших адвокатів у суді, так і з точки зору наявності конструктивного діалогу з метою забезпечення якості надання безоплатної правової допомоги на Одещині» – зазначає директор Одеського

центру БВПД Світлана Клішина.

«Сьогоднішнім заходом в Одесі Координаційний центр разом із Всеукраїнською громадською організацією «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу» розпочинає у містах України роботу з організації практики обладнання спеціальних робочих місць у судах для адвокатів системи» – директор Координаційного центру з надання правової допомоги **Андрій Вишневський**.

[] Робота щодо реалізації окремих положень стратегії реформування судоустрою та судочинства

Впродовж листопада – грудня 2014 року відбулася низка засідань Робочої групи з підготовки стратегії реформування судоустрою та судочинства, інших суміжних правових інститутів, розроблення планів дій щодо впровадження цієї стратегії, підготовка та подання Президентові України пропозицій стосовно якої здійснює Ради з питань судової реформи (утворена відповідно до [Указу Президента України № 826/2014 від 27.11.2014](#)). Членом зазначеної Робочої групи є Директор Координаційного центру Андрій Вишневський.

Серед учасників Робочої групи старший помічник Генерального прокурора України Апарату Генерального прокурора України **Володимир Стретович**, Голова Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України **Лідія Ізовітова**, радник з правових питань Офісу РЄ в Україні **Божена Маланчук**, фахівець проекту ЄС «Реформування системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні» **Оксана Цимбрівська**, завідувач Відділу представництва інтересів Президента України в судах Адміністрації Президента України **Віктор Короленко**, президент Асоціації правників України **Денис Бугай**, адвокат/старший партнер юридичної компанії «Arzinger» **Сергій Шкляр**, керуючий партнер юридичної фірми «Антика» **Олексій Кот**, заступник генерального директора з юридичних питань та розвитку бізнесу «Нобл Ресорсіз Україна» **Юрій Вахель**.

Впродовж зазначеного періоду Робоча група опрацювала підрозділи проекту стратегії, пов'язані із реформуванням прокуратури, адвокатури та подальшого розвитку системи безоплатної правової допомоги. Зокрема, працювала над планом підготовки проектів законів на виконання розділу V Стратегії «Адвокатура. Прокуратура. Безоплатна правова допомога», та підготовкою власне законопроектів, серед яких проекту закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення адвокатської діяльності», який вноситиме зміни до [Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»](#) та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення доступу до безоплатної правової допомоги та підвищення якості її надання».

Заступник Глави АПУ **Олексій Філатов**
Фото та цитата ЮРЛИГА

На думку Заступника Глави Адміністрації Президента України, координатора [Ради з питань судової реформи](#) **Олексія Філатова**, з точки зору забезпечення належної якості надання правової допомоги, важливим є надання адвокатам виключного права на представлення інтересів сторін у суді.

«Адвокатська монополія обговорюється в юридичному співтоваристві досить давно. Законопроект, який готується в рамках роботи Ради судової реформи передбачає виключне право адвокатів надавати правову допомогу у вигляді представництва в суді, проте вводити цей інститут потрібно досить обережно, щоб не обмежити право громадян на доступ до правосуддя. А ми розуміємо, що далеко не кожен

громадянин здатен оплатити якісну адвокатську допомогу. Тому введення адвокатської монополії має бути пов'язане з ефективною роботою системи безоплатної правової допомоги. У нас в робочій групі по закону про адвокатуру працюють представники і адвокатської спільноти, органів адвокатського самоврядування, і представники Міністерства юстиції, в тому числі, які відповідають за систему безоплатної правової допомоги. Тому, думаю ми знайдемо правильне рішення» – Олексій Філатов.

[] Реалізація пілотного проекту щодо посилення управлінської підзвітності через аналіз запровадження системи фінансового управління та контролю на прикладі Координаційного центру з надання правової допомоги

Протягом листопада-грудня 2014 року Національною академією фінансів та економіки Міністерства фінансів Королівства Нідерланди спільно з Державною фінансовою інспекцією України реалізовувався **проект щодо посилення управлінської підзвітності через аналіз запровадження системи фінансового управління та контролю на прикладі діяльності Координаційного центру з надання правової допомоги**. Проект є складовою з запровадження в Україні системного підходу щодо управління ризиками в державних органах.

Партнером у реалізації проекту виступили Міністерство юстиції та Координаційний центр з надання правової допомоги, діяльність якого, а також і система безоплатної правової допомоги в цілому, виступали об'єктом дослідження цього пілотного проекту. Для участі у ньому Мін'юстом було утворено робочу групу, до якої, зокрема, увійшли: директор Департаменту планово-фінансової діяльності, бухгалтерського обліку та звітності **Олена Бірюкова**, начальник Управління внутрішнього аудиту **Сергій Хохлов**, а від Координаційного центру – директор **Андрій Вишневський** та начальник управління стратегічного аналізу і планування **Сергій Троценко**.

Дана робоча група працювала спільно з Керівником проекту від нідерландської сторони **Яном ван Тайненом**, співкерівником проекту з української сторони **Русланою Рудницькою**, начальником Управління гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю Держфінінспекції України **Сергієм Чорнуцьким**, іншими учасниками проекту від Держфінінспекції.

У ході проекту, зокрема, досліджено організаційну структуру Координаційного центру та виконувані структурними підрозділами функції, систему підзвітності, процес організації надання БВПД, загальний стиль управління, порядність та етичні цінності, бюджет, управління персоналом, інформаційні та комунікаційні технології, взаємозв'язки із зовнішніми зацікавленими сторонами, допустимі межі ризиків тощо.

Після проведеного дослідження процесу «Надання безоплатної вторинної правової допомоги», робочою групою шляхом застосування методологічних прийомів аналітичного огляду, аналізу нормативно-правової бази, інтерв'ювання, «мозкового штурму» були ідентифіковані наступні ризики:

- ? скорочення або припинення фінансування оплати послуг адвокатів, які надають БВПД; зриву роботи системи БВПД;
- ? неможливість призначити адвокатів на певні справи;
- ? накопичення кредиторської заборгованості; несвоечасність оплати послуг адвокатів, які надають БВПД;
- ? неможливість скористатися БВПД особами, які мають на неї право;
- ? надання неякісної БВПД.

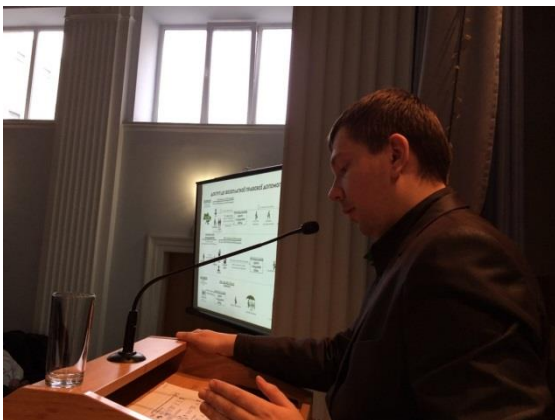
Єдиним можливим способом реагування на ризики, який був прийнятий робочою групою, стало їх зменшення. У зв'язку із цим були розроблені відповідні рекомендовані заходи зменшення ризиків та визначені очікувані результати.

Учасники проекту були задоволені рівнем співпраці з Координаційним центром та ходом реалізації проекту, водночас отримані результати в цілому виявилися дещо неочікуваними. Зокрема, начальник Управління гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю Держфінінспекції України **Сергій Чорнуцький** під час свого виступу на конференції «Якість безоплатної правової допомоги» зазначив:

«Ми хотіли провести пілотний проект, показовий для усієї України. Хотіли показати, як потрібно будувати систему внутрішнього фінансового контролю, і були впевнені у тому, що, оскільки це нове для України, ми зараз прийдемо в Міністерство юстиції, заїдемо в Координаційний центр, побачимо, що там немає ніякої системи внутрішнього контролю, немає налагоджених процесів управління ризиками і т.д., і показово розкажемо та покажемо відповідну систему внутрішнього контролю. Але коли ми вийшли на Координаційний центр і почали оцінювати його систему внутрішнього контролю, виявилось, що на 99% така система внутрішнього контролю у цій установі є. Так, вона не була формалізована, задокументована як це передбачають стандарти. Але в цілому вона була і ефективно функціонувала. Тому нам у пілотному проекті довелося не будувати систему внутрішнього контролю, а оцінити ту систему контролю, яка була, та лише дати рекомендації щодо її покращення».

Начальник Управління гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю Державної фінансової інспекції України
Сергій Чорнуцький

Начальник Управління стратегічного аналізу і планування Координаційного центру
Сергій Троценко,

Семінар «Запровадження управлінської підзвітності в органах державної влади України», 19.12.2014

19 грудня 2014 року за підсумками реалізації проекту відбувся семінар «Запровадження управлінської підзвітності в органах державної влади України», організований вищого керівництва міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та керівників підрозділів внутрішнього аудиту. Учасниками заходу стали понад 60 працівників відповідних відомств.

Під час заходу представили проект згаданого звіту у ході спільної доповіді [«Результати пілотного проекту щодо запровадження системи фінансового управління і контролю на прикладі діяльності Координаційного центру з надання правової допомоги»](#) **Сергій Троценко**, начальник Управління стратегічного аналізу і планування Координаційного центру, та **Сергій Хохлов**, начальник

Управління внутрішнього аудиту Міністерства юстиції.

Планується повноцінне фінальне видання представленою звіту.

Детальну аналітичну інформацію за результатами проекту буде приведено у наступному випуску Інформаційного дайджесту системи БПД.

[] Підписання Меморандуму про співпрацю між ВГО «Асоціація адвокатів України» та Всеукраїнською громадською організацією «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу»

IV Щорічний зимовий форум з кримінального права та процесу
17.12.2014, м. Київ

17 грудня 2014 року відбулося підписання Меморандуму про співпрацю між ВГО «Асоціація адвокатів України» та Всеукраїнською громадською організацією «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу».

17 грудня пройшов [IV Щорічний зимовий форум з кримінального права та процесу](#), організований спільно Національною асоціацією адвокатів України та Асоціацією адвокатів України. Цьогоріч форум зібрав понад 80 фахівців у сфері кримінальної юстиції – адвокатів, представників прокуратури та судів, органів адвокатського самоврядування.

Робота Форуму була розділена на три сесії, впродовж яких на обговорення винесено питання стосовно розслідування кримінальних справ військовою прокуратурою (зокрема, масових вбивств та інших злочинів, вчинених протягом Революції Гідності; військових злочинів, пов'язаних із подіями на Сході України); питання забезпечення права на захист у кримінальному провадженні; проведення судової реформи в Україні та бачення подальшого розвитку адвокатури в новій судовій системі; участь Омбудсману в кримінальному процесі, та інші особливості кримінального провадження. Доповідачами на форумі виступили заступник військового прокурора регіону – начальник слідчого управління Військової прокуратури Центрального регіону України Андрій Шошура, старший прокурор першого відділу процесуального керівництва Генеральної прокуратури України Олексій Донський, заступник Голови Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ Станіслав Кравченко, Уповноважений ВР України з прав людини Валерія Лутковська, ключовий експерт Проекту ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» Марк Сегаль, доцент кафедри правосуддя юридичного факультету КНУ ім. Т. Шевченка Олена Костюченко, судді та адвокати.

Із доповіддю на тему «Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги» у першій сесії Форуму виступила начальник відділу моніторингу якості правової допомоги Координаційного центру, Голова ВГО «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу» **Вікторія Мітько**. У своїй доповіді Вікторія Мітько акцентувала увагу на проблемних питаннях взаємодії адвокатів системи БПД із правоохоронними органами, а також розповіла про запровадження Стандартів якості надання БВПД у кримінальному процесі як гарантування клієнтам системи якості правових послуг, які вони отримують.

Голова ВГО «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу» **Вікторія Мітько**
Фото Юридична газета

У ході заходу відбулося підписання [Меморандуму про співпрацю між ВГО «Асоціація адвокатів України» та Всеукраїнською громадською організацією «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу»](#) щодо порозуміння та координації дій з метою:

- [] сприяння утвердженню принципів адвокатської етики та міжнародних стандартів адвокатської діяльності;
- [] сприяння підвищенню правової культури адвокатів;
- [] захисту прав адвокатів; удосконалення нормативно-правової бази спільної діяльності;
- [] підвищення кваліфікації адвокатів;
- [] організації спільних заходів та ін.

Підписання Меморандуму про співпрацю
Голова ВГО «Об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу» **Вікторія Мітько** та
Президент ВГО «Асоціація адвокатів України» **Олег Чернобай**
Фото **Юридична газета**

[] БПД на Донбасі: актуальна інформація станом на листопад 2014 року

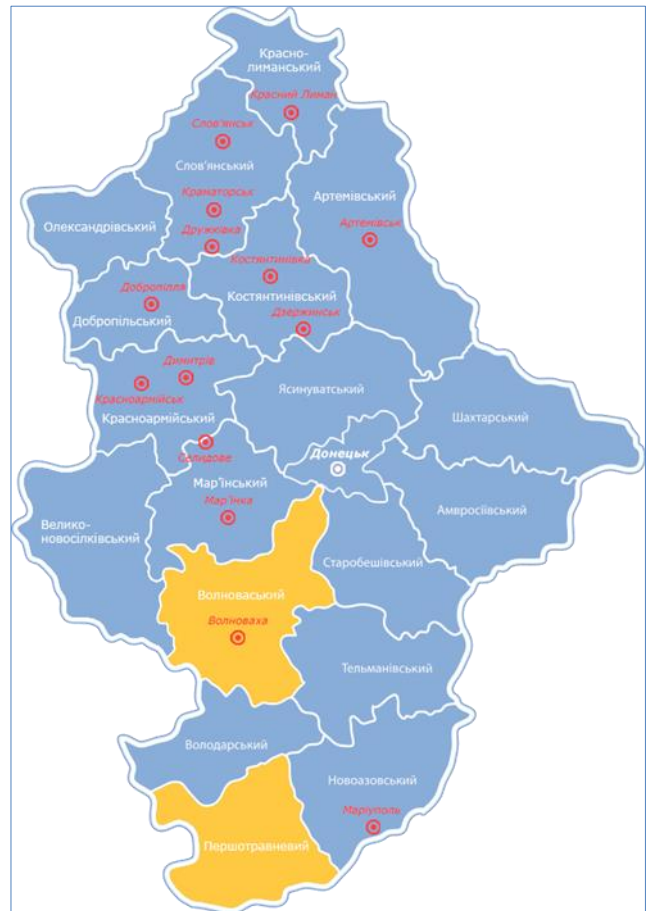
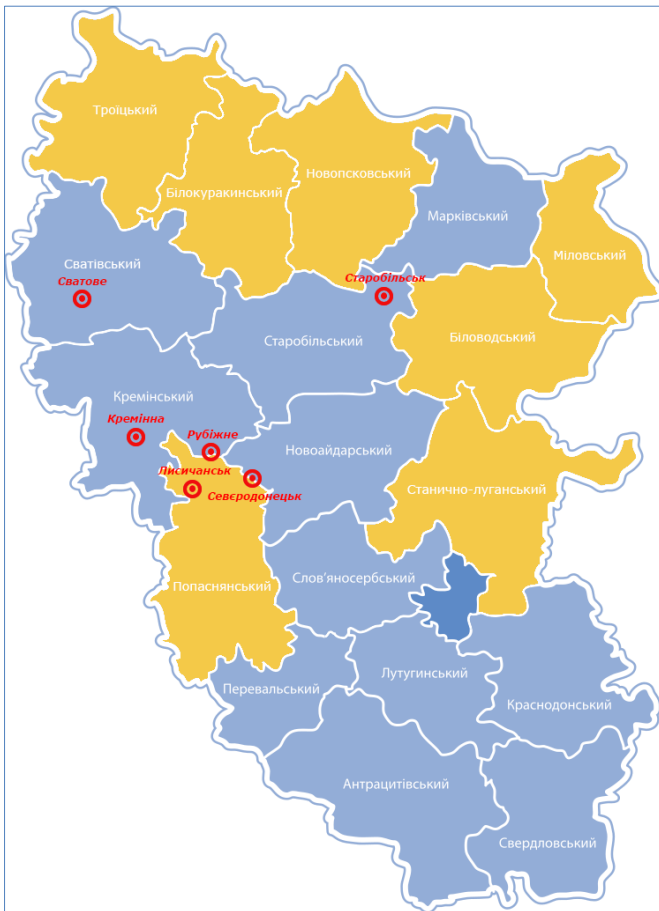
У листопаді на Донеччині та Луганщині надання безоплатної вторинної правової допомоги продовжувало забезпечуватись на території тих районів та населених пунктів, які підконтрольні Збройним силам України, та на яких здійснюють діяльність державні органи України.

На території регіонів протягом листопада працювало **69 адвокатів**, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Із них – **50 адвокатів**, які співпрацюють із Донецьким центром БВПД та **19 адвокатів** – із Луганським центром.

Зокрема, на Луганщині у листопаді надання безоплатної вторинної правової допомоги особам, що її потребують, забезпечувалось у містах *Лисичанськ, Кремінна, Рубіжне, Северодонецьк, Старобільськ та Сватове*, а також в окремих населених пунктах *Новопсковського, Троїцького, Біловодського, Білокуракинського, Попаснянського, Станично-Луганського, Міловського* районів.

На Донеччині – в окремих населених пунктах *Волноваського та Першотравневого* районів, а також у містах *Артемівськ, Волноваха, Дзержинськ, Дмитрів, Добропілля, Дружківка, Костянтинівка, Краматорськ, Красний Лиман, Красноармійськ, Мар'їнка, Маріуполь, Селидове, Слов'янськ*.

Населені пункти на райони, на території яких надавалася БВПД протягом листопада

Райони, в окремих населених пунктах яких надавалася БВПД впродовж листопада 2014

Міста, в яких надавалася БВПД впродовж листопада 2014

Нижче інформуємо більш детально щодо кількості та характеру доручень, які були видані центрами впродовж жовтня 2014 року.

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

У період із 1 по 30 листопада 2014 року Луганським центром БВПД було **видано 173 доручення** адвокатам (у порівнянні: липень – [143](#), серпень – [176](#), вересень – [116](#), жовтень – [115](#) доручень) для надання правової допомоги. Із них:

- [] 54 затриманим за підозрою у вчиненні злочину;
- [] 29 затриманим в адміністративному порядку;
- [] 81 постанов/ухвал про залучення захисника за призначенням;
- [] 9 постанов/ухвал про залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії.

Протягом листопада найбільше **кримінальних проваджень** на Луганщині, у яких надавалася/надається БВПД, та які **не пов'язані з терористичною діяльністю**, відкрито згідно Кримінального кодексу України за вчинення наступних правопорушень:

- Ст. 185 ч.1., ч.2, ч.3 (Крадіжка) – 18 випадків;
- Ст. 115 ч.1., ч.2 (Умисне вбивство) – 14 випадків;
- Ст. 186 ч.2, ч.3 (Грабіж) – 11 випадків;
- Ст. 307 ч.1, ч.2, ч.3 (Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів) – 9 випадків;
- Ст.187 ч.1., ч.2, ч.3, ч.4 (Розбій) – 7 випадків;
- С. 309 ч.1, ч.2 (Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання

наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту) – 7 випадків;

- Ст. 296 ч.2, ч.4 (Хуліганство) – 6 випадків;
- Ст. 321 ч.1, ч.3, ч.4 (Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів) – 5 випадків.

Вирва від артилерійського снаряду. Зона АТО.
Фото lifedon.com.ua

У листопаді Луганським центром БВПД було видано **23 доручення** для здійснення правового захисту осіб, яким інкриміновано вчинення кримінальних діянь, що **кваліфікуються як терористичні** (у порівнянні: липень – **43**, серпень – **90**, вересень – **37**, жовтень – **13** доручень). Відповідні провадження відкриті за наступними статтями Кримінального кодексу України:

- ст. 260 ч.2 та ч.5 (Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань) – 13 випадків;
- ст. 258-3 ч.1 (Створення терористичної групи чи терористичної організації) – 4 випадки;
- ст. 258 ч.1, ч.3 (Терористичний акт) – 3 випадки;
- ст. 263 ч.1 (Незаконне поводження зі зброєю, бойовими

припасами або вибуховими речовинами) – 2 випадки;

- ст. 110 ч.1 (Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України) – 1 випадок.

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Усього протягом листопада Донецьким центром БВПД було **видано 198 доручень** (у порівнянні: липень – **223**, серпень – **171**, вересень – **177**, жовтень – **306** доручень) адвокатам для надання БВПД. Із них:

- [] **61** затриманому за підозрою у вчиненні злочину;
- [] **133** постанови/ухвали про залучення захисника за призначенням;
- [] **4** постанови/ухвали про залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії.

Найбільше проваджень, у яких надавалась БВПД на Донеччині, і які не пов'язані із терористичною діяльністю, відкрито згідно Кримінального кодексу України за вчинення наступних кримінальних діянь:

- Ст. 185 ч.1., ч.2, ч.3 (Крадіжка) – 36 випадків;
- Ст. 115 ч.1., ч.2 (Умисне вбивство) – 28 випадків;
- Ст. 309 ч.1., ч.2 (Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту) – 12 випадків;
- Ст. 187 ч.1., ч.2, ч.3, ч.4 (Розбій) – 10 випадків;
- Ст. 307 ч.1., ч.2 (Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів) – 8 випадків;
- Ст. 289 ч.1., ч.2, ч.3 (Незаконне заволодіння транспортним засобом) – 7 випадків.

У той же час протягом місяця Донецьким центром БВПД було видано **65 доручень** для здійснення правового захисту осіб, яким інкриміновано вчинення кримінальних діянь, **пов'язаних із терористичною діяльністю** (у порівнянні: липень – **3**, серпень – **43**, вересень – **59**, та жовтень – **59** доручень). Відповідні кримінальні провадження відкриті за наступними статтями Кримінального кодексу України:

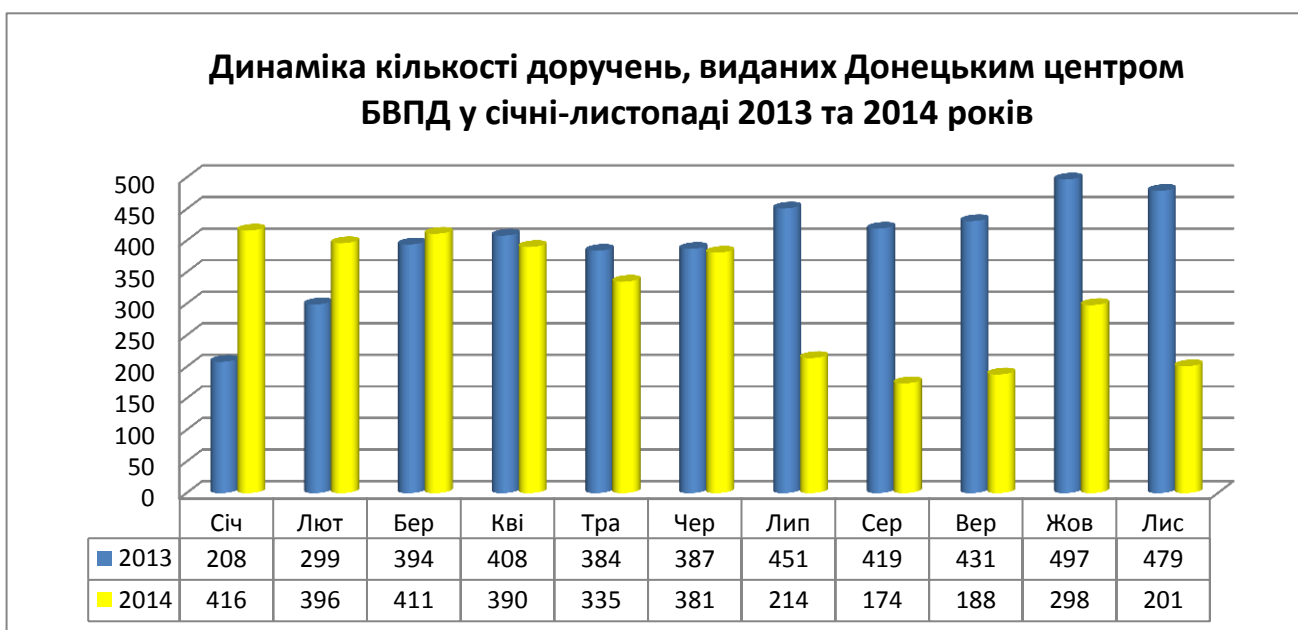
- ст. 258-3 ч.1 (Створення терористичної групи чи терористичної організації) – 49 випадків;
- ст. 263 ч.1 (Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами) – 9 випадків;
- ст. 260 ч.2 (Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань) – 3 випадки;
- ст. 256 ч.1, ч.2 (Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності) – 2 випадки;
- ст. 111 ч.1 (Державна зрада) – 1 випадок.
- ст. 258 ч.3 (Терористичний акт) – 1 випадок.

Що ж до динаміки видання доручень Донецьким та Луганським центром БВПД протягом січня – листопада 2014 року у порівнянні із аналогічним періодом 2013 року, то кількість виданих доручень у цих регіонах **значно змінилася**, що відображено на двох графіках, наведених нижче:

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

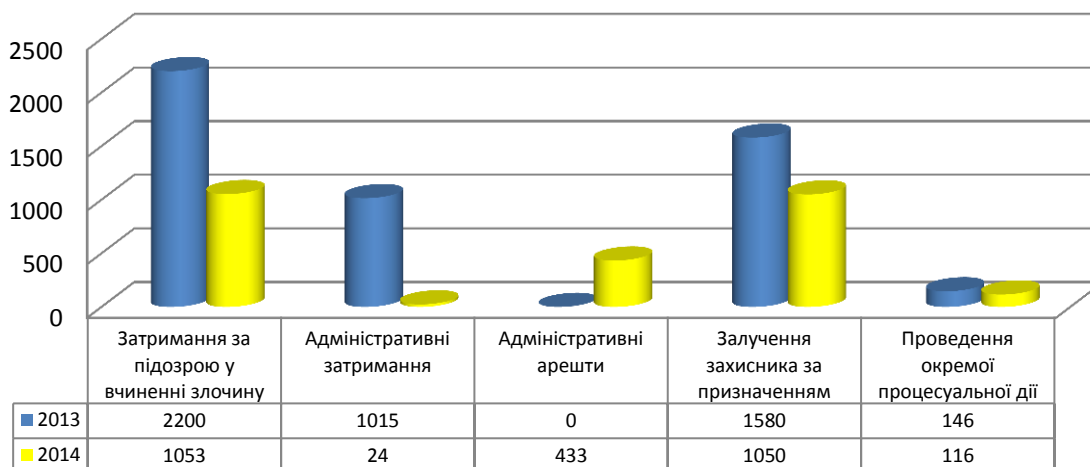

- [] Зменшилась кількість затримань за підозрою у вчиненні злочину на 28 %
- [] Зменшилась кількість випадків надання БВПД особам, до яких застосовано адміністративне затримання на 83 %
- [] Зменшилась кількість випадків залучення захисника за призначенням на 25 %
- [] Збільшилась кількість випадків залучення адвоката до проведення окремої процесуальної дії на 234%
- [] Загальна динаміка надання БВПД на Донеччині – **22% ↓**

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Динаміка кількості доручень, виданих Луганським центром БВПД у січні-листопаді 2013 та 2014 років, за типами

- [] Зменшилась кількість затримань за підозрою у вчиненні злочину на 52 %
- [] Зменшилась кількість випадків надання БВПД особам, до яких застосовано адміністративне затримання на 55 %**
- [] Зменшилась кількість випадків залучення захисника за призначенням на 34 %
- [] Зменшилась кількість випадків залучення адвоката до проведення окремої процесуальної дії на 21 %
- [] **Загальна динаміка надання БВПД на Луганщині – 46% ↓**

**% між сумами адміністративних затримань та адміністративних арештів за 2013 рік

Динаміка кількості доручень, виданих Луганським центром БВПД у січні-листопаді 2013 та 2014 років, за типами

Нагадаємо, що Луганський та Донецький центри БВПД продовжують свою роботу поза межами обласних центрів, які були змушені покинути у зв'язку із терористичною окупацією та безперервним проведенням бойових дій. Наразі згадані центри БВПД працюють у:

Луганський центр БВПД: Луганська область, Міловський район, смт. Мілове, вул. Луначарського, 73
Донецький центр БВПД: Донецька область, м. Маріуполь, вул. Чорноморська, буд.3, кв.1

Щодо останнього, то незабаром запланований переїзд Донецького центру БВПД до іншого спеціально обладнаного офісного приміщення за новою адресою, про що Координаційний центр інформуватиме додатково. Директор Донецького центру БВПД **Ігор Курільчук** повідомляє: *«Сьогодні це одне із пріоритетних завдань з організації роботи центру. Як і забезпечення житлом сімей наших співробітників та їх самих, які в повному штатному складі переїхали із Донецька до Маріуполя. Сьогодні ми провели низку зустрічей із керівництвом міста щодо вирішення цих нагальних житлових питань. Досягнуто принципової згоди про забезпечення житлом наших співробітників. Тож питання вирішується, та, сподіваюся, вирішиться якнайшвидше – настільки наскільки це дозволяють сьогоднішні умови в регіоні»*. Крім того, зауважує директор Донецького центру БВПД, на окупованих територіях залишаються чимало адвокатів, які співпрацювали із Донецьким центром БВПД. *«Я не можу виключити наявність певного відсотку «співчуваючих» самозваним чи так званим «ополченцям» із числа тих адвокатів, які залишаються на окупованих територіях. Втім мені також відомо, що частина адвокатів, які досі в окупованій зоні залишаються там через свої сім'ї, які з тих чи інших причин не можуть покинути свої домівки, зрештою бояться за своє життя та життя близьких. Крім того, це важко психологічно. Зі сторони Донецького центру БВПД хочу наголосити, що ми готові продовжувати роботу із адвокатами, які переїдуть на підконтрольні державній владі України території області – забезпечувати дорученнями, приймати звітність та робити всі необхідні кроки на рівні центру задля забезпечення оплат послуг із забезпечення надання безоплатної вторинної правової допомоги»* – **Ігор Курільчук**.

Висловлюємо підтримку нашим колегам на Луганщині та Донеччині, вдячність за роботу із забезпечення основоположних прав людини!

Ігор Курільчук
Директор Донецького центру БВПД

Народився у Донецьку, де здобув освіту та постійно проживав із сім'єю до початку бойових дій. Має вищу юридичну освіту. 2001 року закінчив Донецький юридичний інститут МВС України, здобувши кваліфікацію юриста. З того часу працював юрисконсультом в різних організаціях Донеччини. У 2004 році отримав свідоцтво на право заняття адвокатською діяльністю. Із 2008 до жовтня 2012 року був заступником Голови Президії Адвокатського об'єднання «Донецька обласна колегія адвокатів».

08 жовтня 2014 року призначений директором Донецького центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

«Люблю грати у футбол. Та найбільше – проводити час із сім'єю – дружиною та донькою Настею. Завжди радий знайомству та спілкуванню з новими, цікавими людьми з прогресивним баченням. Життєве кредо – жити не для себе, жити для людей. Вірю, що на Донбас повернеться мир. Найголовніше завдання для мене зараз – зробити все, що в моїх силах як директора, аби якомога ефективніше налагодити роботу Донецького центру БВПД у тих реаліях, що є сьогодні» – **Ігор Курільчук**.

[] Мобілізовані адвокати та співробітники центрів БВПД

У зв'язку із останніми драматичними подіями в Україні, пов'язаними із військовою агресією іноземних інтервентів та діяльністю озброєних терористичних бандитських формувань на території Донецької та Луганської областей, у ході трьох хвиль мобілізації, що пройшли в Україні із березня нинішнього року, було призвано на військову службу працівників та адвокатів регіональних центрів БВПД.

Загалом мобілізовано до участі в проведенні антитерористичної операції/військових навчаннях, або ж вирушили добровольцями на фронт **15 наших колег**. 12 із них були призвані на службу за призовом під час мобілізації; 3-є із них (адвокат В. Чернігівського та адвокат В. Одеського центру БВПД, а також співробітник Волинського центру БВПД Сергій Климчук) пішли відстоювати територіальну цілісність та свободу Вітчизни добровольцями.

Життя Сергія Климчука трагічно обірвалося на 45-му році життя 19 серпня 2014 року в бою у лавах добровольчого батальйону «Айдар».

Вічна пам'ять героям!

...

Координаційний центр висловлює подяку колегам із обласних центрів БВПД за небайдужу позицію у справі захисту Вітчизни. Висловлюємо мобілізованим колегам повагу, вдячність та підтримку. Віримо, що вони з гідністю пройдуть це складне випробування, та якнайшвидше живими і здоровими повернуться до рідних та близьких.

Андрій Дуда

Головний спеціаліст відділу організації надання правової допомоги у кримінальному процесі Львівського центру БВПД

«На війні важливо бути врівноваженим, спокійно та впевнено робити свою справу, чітко виконувати накази командирів, допомагати товаришам і за будь-яких обставин, завжди залишатися людиною!»

Зовсім нещодавно Андрію виповнилося 27 років. Саме у День його народження 2 грудня стало відомо про ротацію військового підрозділу, в якому він служить. Тож наразі після майже 5-місячної безперервної служби у зоні АТО, Андрій перебуває у Львові з родиною. Незабаром – бойове злагодження на Яворівському полігоні (Львівщина) та знову АТО.

Андрій Дуда львів'янин. Вищу освіту здобув на юридичному факультеті Львівського національного університету ім. Івана Франка. У Львівському центрі БВПД на посаді головного спеціаліста відділу організації надання правової допомоги у кримінальному процесі працював із грудня 2012 року.

«Мені подобалась робота в центрі. Я багато чому навчився у досвідчених адвокатів, з якими мав унікальну можливість спілкуватись у ході роботи. У Львівському центрі БВПД – хороший колектив та приємна дружня атмосфера, я це ціную».

На військовій службі Андрій із 02 березня 2014 року. Із кінця травня служить у 3-ому батальйоні територіальної оборони Львівської області, військове звання – старший солдат, спеціальність – стрілець. У зоні бойових дій на Донбасі – з 25 липня нинішнього року.

«Спочатку було важко звикнути до суворої та небезпечної воєнної обстановки, життя в бліндажах, недосипань, артилерійських обстрілах і постійних обстрілах із «зельонки». Проте, з часом ми звикли до цих небезпек, навчилися уникати їх і стало якось легше».

«В АТО я зустрів чудових людей, у тому числі і колег-юристів, з багатьма ми стали друзями. Проходячи службу в зоні військових дій, я на власні очі побачив, яким крихким і коротким може бути життя, зрозумів як потрібно цінувати його і людей, які є в ньому... Сьогодні, після 4,5 місяців перебування в зоні АТО, ми вже досвідчені бійці, отримали короткочасну ротаційну відпустку і насолоджуємось мирним домашнім життям. І хоч вдома майже нічого не змінилося, все ж здається, що змінилося усе. Мабуть, просто, найбільше змінився я сам» – Андрій Дуда.

Андрій любить подорожувати, зокрема, на мотоциклі. На запитання про що Ви мрієте найбільше Андрій відповідає: *«У короткій перспективі – відстояти цілісність нашої держави і повернутись до мирної праці. Хочу повернутись на свою роботу в Центрі і забезпечувати надання людям кваліфікованої правової допомоги. Хотів би також, щоб Україна скоріше стала членом ЄС і НАТО, де роль юристів, у тому числі, дуже вагома».*

Бажаємо Андрію здоровим та неушкодженим пройти це життєве випробування та повернутися до своїх рідних у мирній країні!

Приклади успішного захисту

До уваги читача нижче – підбірка прикладів успішного надання адвокатами системи безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальних провадженнях впродовж останніх місяців нинішнього року.

ВН! Звертаємо увагу колег-адвокатів про можливість інформування напряму Координаційного центру щодо успішного здійснення правового захисту Ваших клієнтів. Контактна особа: адвокат **Вікторія Мітько**, начальник відділу моніторингу якості безоплатної правової допомоги Координаційного центру (quality@legalaid.gov.ua).

[] Виправдувальні вироки у кримінальних провадженнях

Успіхи адвокатів Вінницького центру БВПД

за ч. 5 ст. 191 КК
України

Адвокат **Володимир Кіцула** за дорученням від 21.10.2013 року № 1988 в судовому провадженні №1-кп/140/10/14 захищав клієнта, який обвинувачувався у вчиненні злочину передбаченого ч. 5 ст. 191 КК України (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем). Завдяки активній правовій позиції та правильно обраній тактиці захисту, а також тому, що адвокат, аналізуючи докази на яких ґрунтувалось обвинувачення, звернув увагу суду на недоведеність вини клієнта в інкримінованому злочині, Немирівський районний суд Вінницької області своїм вироком від 27.11.2014 року визнав клієнта невинуватим у пред'явленому обвинуваченні та виправдав його.

за ч. 2 ст. 307 КК
України

Раніше судимий підзахисний адвоката **Олександра Мацюка**, який здійснював захист за дорученням від 28.08.2014 № 002-0001509, обвинувачувався у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 307 КК України (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів) за двома епізодами злочинної діяльності. У ході провадження адвокат, використовуючи всі передбачені законом засоби захисту прав і законних інтересів підзахисного, довів суду, що в діях працівників правоохоронних органів мало місце штучне підбурювання його клієнта до збуту наркотичних засобів. Ґрунтуючи захист на практиці ЄСПЛ, захисник вказував на те, що злочин, вчинений внаслідок провокації з боку правоохоронних органів, не несе суспільної небезпеки, а докази здобуті в ході такої провокації визнаються недопустимими. Суд врахував позицію захисту та застосував ч. 2 ст. 62 Конституції України, а також ст. 22 КПК України визнавши, що докази обвинувачення зібрані незаконним шляхом та не можуть бути покладені в основу обвинувачення, і своїм вироком від 10.11.2014 року клієнта у вчиненні злочинів визнав не винуватим та виправдав.

Успіхи адвокатів Дніпропетровського центру БВПД

за ч. 2 ст. 309 КК
України

Адвокат **Валерій Попов** за дорученням від 22.07.2014 № 004-0011939 у кримінальному провадженні № 12014040600000109 здійснював захист за призначенням клієнта, якого звинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 309 КК України (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту). У ході судового провадження адвокат подав клопотання про визнання доказів неналежними, оскільки вони були отримані з порушенням норм КПК України. Суддя Царичанського районного суду під час винесення вироку врахував доводи захисника і виніс виправдувальний вирок у зв'язку з недоведеністю вчинення його клієнтом кримінального правопорушення.

Успіхи адвокатів Запорізького центру БВПД

часткове
виправдання за ч. 2
ст. 289 КК України

Адвокат **Анатолій Клименко** за дорученням від 14.07.2014 № 2609 у кримінальному провадженні №12014080310000460 здійснював захист клієнта, якому інкримінувалося вчинення злочинів, передбачених ч.1 ст. 125 (умисне легке тілесне ушкодження) та ч. 2 ст. 289 КК України (незаконне заволодіння транспортним засобом). Професійна робота адвоката, вдало обрана ним стратегія захисту, робота зі свідками сторони обвинувачення сприяли суду у встановленні недоведеності стороною обвинувачення причетності клієнта до вчинення інкримінованого йому злочину. За результатами розгляду справи, було винесено виправдувальний вирок у частині обвинувачення клієнта у вчиненні кримінального

правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 289 КК України, а в частинні обвинувачення за ч.1 ст. 125 КК України – визнано винним та призначено покарання у виді громадських робіт на строк 180 годин.

за ч. 1 ст. 204 КК
України

Підзахисний адвоката **Сергія Котюкова**, у кримінальному провадженні № 1-кп/311/261/2014 за дорученням від 14.08.2014 № 008-0003114 здійснював захист за призначенням клієнта, обвинуваченого у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст. 204 КК України (незаконне придбання з метою збуту або зберігання з цією метою, а також збут чи транспортування з метою збуту незаконно виготовлених алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів), санкція якої передбачає покарання у виді штрафу від 1 до 2 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконно виготовленої продукції та обладнання для її виготовлення. Завдяки професійній роботі адвоката, його обґрунтованим заявам про неналежність та недопустимість деяких доказів сторони обвинувачення, ефективній роботі із свідками, судом було встановлено недоведеність причетності клієнта до вчинення інкримінованого злочину та винесено виправдувальний вирок.

Успіхи адвокатів Київського обласного центру БВПД

за ч 1 ст. 185 КК
України

Адвокат **Арсен Луцик** за дорученням від 05.08.2014 № 1202 у кримінальному провадженні № 12014110230000441 захищав інтереси неповнолітнього клієнта, який на досудовому розслідуванні підозрювався у вчиненні злочину, передбаченого ч 1 ст. 185 КК України (крадіжка), який карається штрафом від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від 80 до 240 годин, або виправними роботами на строк до 2 років, або арештом на строк до 6 місяців, або позбавленням волі на строк до 3 років. У судовому засіданні клієнт визнав свою вину частково. Вислухавши доводи адвоката, показання клієнта, потерпілого та свідків, суд зробив висновок про доведеність лише частини обставин, викладених в обвинуваченні, та наявність не усунутих протиріч у показах потерпілого, підозрюваного та свідків, що свідчить про те, що всупереч вимогам п.п. 1,3 ч. 1 ст.91 КПК України, стороною обвинувачення не доведені обставини кримінального правопорушення, а також вид і розмір шкоди, завданої злочинцем. Вироком від 12.11.2014 суд визнав клієнта невинуватим у вчиненні інкримінованого йому злочину.

за ч 3 ст. 185 КК
України

Адвокат **Олександр Вахатов** за дорученням від 14.05.2014 № 699 у кримінальному провадженні № 12014110040000247 захищав особу, яка на досудовому розслідуванні обвинувачувалася у вчиненні злочину, передбаченого ч 3 ст. 185 КК України (крадіжка, поєднана з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдала значної шкоди потерпілому), який карається позбавленням волі на строк від 3 до 6 років. Стороною обвинувачення клієнт та його співучасник обвинувачувалися в тому, що вони, маючи намір на таємне викрадення чужого майна, повторно, за попередньою змовою між собою, проникли у будинок потерпілого, звідки таємно викрали майно на загальну суму 8500 грн. Підзахисний свою вину не визнав та надав показання про те, що злочин було вчинено його знайомим і йому не було відомо про наміри останнього. Другий обвинувачений підтвердив слова підзахисного клієнта адвоката О. Вахатова, та визнав свою вину у повному обсязі. Суд зробив висновок, що стороною обвинувачення не надано достатніх доказів на підтвердження вини клієнта і своїм вирокком від 19.11.2014 визнав його невинуватим в вчиненні інкримінованого йому злочині.

Успіхи адвокатів Миколаївського центру БВПД

за ч. 2 ст. 121 КК
України

Адвокат **Віра Тодоренко** за дорученням від 06.03.2014 №014-0000467 у кримінальному провадженні №12013160110000078 захищала особу, яка обвинувачувалася у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 121 КК України (умисне тяжке тілесне ушкодження, вчинене способом, що має характер особливого мучення, або вчинене групою осіб, а також з метою залякування потерпілого або інших осіб, чи з мотивів расової, національної або релігійної нетерпимості, або вчинене на замовлення, або таке, що спричинило смерть потерпілого) санкція якої передбачає покарання у виді позбавлення волі на строк від 7 до 10 років. Результатом правової позиції та активності адвоката стало постановлення 20.03.2014 виправдувального вироку стосовно клієнта.

Успіхи адвокатів Одеського центру БВПД

за ч. 3 ст. 187 КК
України

Адвокат **Денис Регульський** за дорученням від 19.02.2013 № 633 у кримінальному провадженні № 523/9193/13-к здійснював захист клієнта, якого звинувачено у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 187 КК України (розбій, поєднаний з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище), санкція якої передбачає позбавлення волі на строк до 12 років. У ході судового розгляду та завдяки сумлінній роботі адвоката Суворовський районний суд

м. Одеси дійшов висновку щодо недоведеності вини обвинуваченого у вчиненні інкримінованого йому злочину та постановив виправдувальний вирок від 03.11.2014.

Успіхи адвокатів Полтавського центру БВПД

За одним із епізодів справи за ч. 2 ст. 186 КК України

За дорученням від 30.05.2014 №016-0005462 адвокат **Євген Костуренко** у кримінальному провадженні № 12014170110000704 здійснював захист клієнта, якому інкримінували вчинення злочинів, передбачених ч. 3 ст. 187 (розбій) та ч.2 ст. 186 КК України (грабіж) з санкціями – від 7 до 12 та від 4 до 6 років позбавлення волі відповідно. Правильно обрана тактика захисту та заявлені в ході судового засідання клопотання стали основою для прийняття колегією суддів Крюківського районного суду м. Кременчука вироку від 18.11.2014 року, яким клієнта визнано винуватим лише у вчиненні злочину передбаченого ч.3 ст. 187 КК України, та призначено покарання (із застосуванням ст. 69 КК України) у виді позбавлення волі строком на 1 рік і 6 місяців; а за ч.2 ст. 186 КК України – клієнта визнано невинуватим та виправдано.

Успіхи адвокатів Херсонського центру БВПД

за ч. 3 ст. 187 та ч. 1 ст. 263 КК України

18.04.2014 на підставі ухвали Каланчацького районного суду адвокату **Миколі Зайцеву** було видано доручення № 021-0000646 для здійснення захисту клієнта, який обвинувачувався у вчиненні злочинів, передбачених ч. 3 ст. 187 (розбій) та ч. 1 ст. 263 КК України (носія, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу). Покарання за вчинення тяжкого зі злочинів – розбою – позбавлення волі на строк від 7 до 12 років з конфіскацією майна. На етапі досудового розслідування клієнтові був обраний запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. У судовому засіданні підзахисний свою провину та причетність до злочину не визнав. У якості доказів сторона обвинувачення надала пояснення свідків, протоколи обшуків, огляду предметів, впізнання, та висновки експертиз. Сторона захисту стверджувала, що пояснення свідків не містили свідчень винуватості клієнта, а протоколи слідчих дій не можуть бути визнані судом допустимими доказами з огляду на порушення кримінального процесуального закону при їх отриманні. Завдяки активній правовій позиції захисника, частина доказів сторони обвинувачення була визнана судом неналежними, оскільки не містять ані інформаційної, ані доказової бази. Вироком суду від 20.11.2014 клієнт був визнаний невинуватим і виправданий у скоєнні інкримінованого йому злочину. Запобіжний захід у вигляді тримання під вартою скасований, а підзахисний звільнений у залі суду.

Успіхи адвокатів Чернівецького центру БВПД

Адвокат **Тамара Гетьман** за дорученням від 11.10.2013 № 536 (кримінальне провадження № 12013270050000747) захищала інтереси клієнта, якого обвинувачували у скоєнні кримінальних правопорушень, передбачених ч.ч. 1 та 2 ст. 307 (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів), ч.1 ст. 317 (організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів), ч.2 ст. 311 КК України (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів). 13.11.2014 Шевченківський районний суд виніс вирок, яким виправдав клієнта за ст.ст. 307ч.1 та 307 ч.2; а за ст. 311 ч.2 КК України призначив покарання у виді позбавлення волі строком на 3 роки, за ст. 317 ч.1. – позбавлення волі строком на 3 роки. На підставі ст. 70 КК України, суд шляхом часткового складання призначених покарань, остаточно призначив обвинуваченому покарання у виді позбавлення волі строком на 5 років.

[] Зміна кваліфікації дій підозрюваного/обвинуваченого на таку, що передбачає менш тяжкий злочин або більш м'яке покарання, або зменшення об'єму обвинувачення

Успіхи адвокатів Житомирського центру БВПД

із ч. 1 ст.115 – на ст. 119 КК України

У рамках кримінального провадження № 12014060140000358 адвокату **Ігорю Петрову** було видано доручення від 21.10.2014 № 1013 для здійснення захисту клієнта, підозрюваного у вчиненні особливо тяжкого злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України (умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині), за яке передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк від 7 до 15 років. Проаналізувавши матеріали справи на предмет достатності доказів, якими орган досудового слідства обґрунтував вину клієнта, адвокат на етапі досудового розслідування подав клопотання про зміну дій підозрюваного. Завдяки професійній роботі адвоката клієнту було вручено нове повідомлення про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ст. 119 КК України (вбивство, вчинене через необережність), яке

карається обмеженням волі на строк від 3 до 5 років або позбавленням волі на той самий строк, та звільнено з-під варти на стадії розгляду у суді першої інстанції.

Адвокат **Василь Кравчук** за дорученням від 27.02.2013 № 133 на стадії апеляційного розгляду кримінальної справи № 11/070144 був залучений до захисту клієнта, який обвинувачувався у вчиненні злочинів, передбачених ч. 2 ст. 127 (Катування), ч.2 ст.146 (Незаконне позбавлення волі або викрадення людини), ч. 2 ст.189 (Вимагання) та ч.3 ст. 357 КК України (викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження). Завдяки професійній роботі адвоката вирок Богунського районного суду м. Житомира було скасовано, справу направлено на новий розгляд до суду першої інстанції. У подальшому прокуратура Житомира була вимушена змінити обвинувачення, кваліфікувавши дії клієнта за ч.2 ст.146, ч.2 ст.355 (примушування до виконання(невиконання) цивільно-правових зобов'язань), ч.3 ст.357 КК України. Як наслідок, суд змінив запобіжний захід з тримання під вартою на підписку про невиїзд. На той час клієнт вже більше трьох років перебував під вартою. 03.11.2014 року суд визнав клієнта винним у вчиненні інкримінованих злочинів, та відповідно до ст. ст. 49, 74 КК України звільнив останнього від покарання за вчинення злочину передбаченого ч.3 ст.357 КК України, а за злочини передбачені ч. 2 ст.146 КК України, ч.2 ст.355 КК України, застосовуючи ст.70 КК України, призначив остаточне покарання у виді позбавлення волі строком на 3 роки, зарахувавши в строк відбутого покарання час перебування під вартою.

із ч. 2 ст. 127, ч.2 ст.146, ч. 2 ст.189 та ч.3 ст. 357 КК України – на ч. 2 ст.146 , ч.2 ст.355 , ч.3 ст. 357 КК України

Успіхи адвокатів Львівського центру БВПД

Адвокат **Андрій Грицко** за дорученням від 10.06.2014 № 1126 у кримінальному провадженні №12013150290000491 здійснював захист клієнта, обвинувачуваного у вчиненні злочину, передбаченого ч.2 ст. 307 КК України (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів). У ході судового слідства встановлено, що клієнт не вчиняв даного злочину за інкримінованими йому епізодами протягом травня-грудня 2013 року. За клопотанням адвоката вказані епізоди обвинувачення були виключені. Вироком Самбірського міськрайонного суду клієнта визнано винним у вчиненні злочину, передбаченого ч.2 ст. 307 КК України та, із застосуванням ст.69 КК України, призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 4 роки.

із ч. 1 ст. 115 КК України – на ст. 118 КК України

Успіхи адвокатів Харківського центру БВПД

Підзахисному адвоката **Олега Бережного**, який діяв за дорученням від 24.09.2014 № 3161 у кримінальному провадженні № 12014220220000573, було повідомлено про підозру за ч.1 ст.115 КК України (умисне вбивство), санкція якої – до 15 років позбавлення волі. Завдяки професійній роботі адвоката та правильно обраній ним тактиці захисту, 25.11.2014 року слідчий СВ Богодухівського РВ повідомив клієнту про зміну підозри з ч.1 ст.115 КК України на ст.118 КК України (умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця) з максимальною санкцією – позбавлення волі на строк до 2 років.

з ч. 1 ст. 115 КК України – на ст. 118 КК України

[] **Зміна/скасування/залишення в силі судових рішень на користь клієнтів судами апеляційної та касаційної інстанцій**

Успіхи адвокатів Івано-Франківського центру БВПД

Адвокат **Ірина Вань** за дорученням від 07.03.2014 №164 у кримінальній справі № 342/538/14 здійснювала захист особи, засудженої до позбавлення волі на строк 12 років за ч.1 ст. 115 КК України (умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині). Захисником була подана апеляційна скарга на вказаний вирок, в якій захисник просила вирок суду скасувати, а кримінальне провадження закрити, адже у діях клієнта немає складу інкримінованого злочину, оскільки відсутній умисел на заподіяння смерті потерпілій особі, а його дії слід кваліфікувати за ч.1 ст. 118 КК України (умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця). Заслухавши доповідь судді, пояснення захисника, доводи прокурора, який вимоги був проти задоволення апеляційної скарги, колегія суддів дійшла висновку, що апеляційна скарга адвоката підлягає частковому задоволенню. Колегія суддів ухвалила: апеляційну скаргу захисника в інтересах клієнта задовольнити частково; вирок суду I інстанції від 20.06.2014 – змінити; призначене клієнту покарання за 1 ч. ст. 115 КК України пом'якшити до 9 років позбавлення волі. У решті – вирок суду I інстанції залишити без зміни.

Зміна вироку суду першої інстанції, пом'якшення призначеного покарання

Успіхи адвокатів Дніпропетровського центру БВПД

Зміна вироку суду першої інстанції, звільнення від покарання з іспитовим строком

Підзахисного адвоката **Олександра Батуєва** (доручення від 21.07.2014 № 004-0011936 у кримінальному провадженні № 1201304070000075) судом було визнано винним у вчиненні кримінального діяння, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України (крадіжка), та засуджено до 3 років позбавлення волі. Одночасно з цим клієнт відбував покарання за попередній вирок, який вже набрав законної сили і за яким його було засуджено за ч. 2 ст. 15) ч. 3 ст. 185 (замах на скоєння крадіжки), із застосуванням ст. 75 КК України, до 3 років позбавлення волі із випробуванням строком на 2 роки. Захисником було зібрано та надано колегії апеляційного суду довідки щодо наявності у клієнта тяжких хронічних захворювань, та звернуто увагу на те, що засуджений визнав свою вину, добровільно відшкодував частину грошей та має на утриманні двох неповнолітніх дітей. Враховуючи вказане, колегія апеляційного суду дійшла висновку, що дії засудженого не являють особливої небезпеки для суспільства і звільнила його від відбування покарання з іспитовим строком 2 роки, звільнивши з-під варти в залі суду.

Успіхи адвокатів Київського міського центру БВПД

Скасування вироку суду першої інстанції та направлення справи на новий розгляд

Адвокат **Микола Терехов** за дорученням від 21.09.2014 №026-0008405 був залучений до захисту клієнта на стадії апеляційного провадження щодо перегляду вироку суду першої інстанції, яким його підзахисного визнали винним у скоєнні злочину передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України (умисне вбивство) та призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 13 років 6 місяців. Кримінальна справа стосовно клієнта слухалася з осені 2010 року за КПК України 1960 року і протягом її розгляду у обвинуваченого не було захисника – клопотання про його призначення клієнт подав лише на стадії апеляційного провадження. Ознайомившись з матеріалами кримінальної справи адвокат виявив низку процесуальних порушень при проведенні слідчих дій та наявність недосліджених обставин, при яких було скоєно злочин, на які вказав суду під час розгляду апеляційної скарги. За результатами розгляду апеляційної скарги вирок суду I інстанції було скасовано і справу направлено на новий розгляд до суду I інстанції.

Успіхи адвокатів Кіровоградського центру БВПД

Часткова зміна вироку суду першої інстанції, пом'якшення покарання

Адвокат **Віктор Погрібний** за дорученням від 31.01.2014 № 169 у провадженні з кількома епізодами № 11-кп/781/735/14 здійснював захист інтересів клієнта, який вироком суду від 04.07.2014 був засуджений за ч.2 ст. 187 КК України (розбій) до 9 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна; за ч. 1 ст. 115 (умисне вбивство) до 10 років позбавлення волі; за п.13 ч.2 ст.115 (умисне вбивство вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство) – до довічного позбавлення волі з конфіскацією всього майна. Захисник в інтересах клієнта просив вирок суду першої інстанції скасувати та ухвалити новий вирок за яким засудженого виправдати за недоведеністю вчинення ним кримінального правопорушення передбаченого п. 13 ч. 2 ст. 115 ККУ (5-ть епізодів), змінити правову кваліфікацію з розбійного нападу на відкрите викрадення чужого майна, тобто кваліфікувати дії обвинуваченого за ч. 2 ст. 186 ККУ як грабіж, поєднаний з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, вчинений повторно, та призначити більш м'яке покарання. Дослідивши матеріали кримінального провадження, зваживши доводи апеляційних скарг, колегія суддів постановила: апеляційну скаргу захисника задовольнити частково; вирок суду I інстанції змінити в частині призначеного покарання; вважати клієнта засудженим: за ч. 2 ст. 187 ККУ до позбавлення волі на 9 років з конфіскацією всього належного на праві власності майна, за ч. 1 ст. 115 ККУ до позбавлення волі на 10 десять років; покарання за п. 13 ч. 2 ст. 115 ККУ пом'якшити і призначити покарання у виді позбавлення волі на строк 15 років.

[] Позитивна практика у галузі застосування заходів забезпечення кримінального провадження

Успіхи адвокатів Київського міського центру БВПД

за ч. 2 ст. 186 ККУ України

Адвокат **Катерина Войтенко** на підставі доручення від 29.10.2014 № 8933 у кримінальному провадженні №1-кп/761/12746/2014 здійснювала захист затриманої особи (раніше не судимої і на момент затримання без постійного місця проживання), якій було повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України (грабіж). Під час розгляду клопотання слідчого про обрання клієнту запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, адвокат подала зустрічне клопотання про направлення підозрюваного до реабілітаційного центру «Я-Легенда», який взяв на себе зобов'язання провести курс реабілітації клієнта, що було підтримано в судовому засіданні прокурором. Ухвалою слідчого судді в задоволенні клопотання слідчого було відмовлено і до клієнта застосовано більш м'який запобіжний захід

– домашній арешт.

Відмова у задоволенні клопотання сторони обвинувачення про застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту

За дорученням від 28.09.2014 № 026–0008920 адвокат **Олександр Кудрявцев** на стадії затримання здійснював захист однієї з 2 затриманих осіб (мешканців м. Донецьк), яким було повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України (Грабiж). Клієнт своєї вини не визнавав. У день розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу клієнту було безпідставно змінено підозру з ч. 2 ст. 186 КК України на ч. 2 ст. 187 КК України (розбій). Саме з такою кваліфікацією слідча звернулася до суду з клопотанням про застосування до клієнта запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. В ході розгляду клопотання сторони захисту вдалося довести необґрунтованість підозри, відсутність вагомих доказів причетності клієнта до інкримінованого злочину, а також посягати сумніви щодо правильності кваліфікації кримінального правопорушення. В результаті слідча суддя відмовила в задоволенні клопотання слідчого пославшись на неналежний стан доказової бази, наданої стороною обвинувачення, спираючись на ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та врахувавши відсутність у клієнта судимості обрала запобіжний захід у вигляді домашнього арешту з 20⁰⁰ до 7⁰⁰.

Успіхи адвокатів Київського обласного центру БВПД

Відмова у задоволенні клопотання сторони обвинувачення про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою

За дорученням від 11.10.2014 № 1598 у кримінальному провадженні № 12014110200003126 адвокат **Антон Дідора** здійснював захист клієнта, обвинуваченого у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 121 КК України (умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого) – тяжкого злочину, який карається позбавленням волі на строк від 7 до 10 років. Старший слідчий, за погодженням з прокурором, звернувся до суду з клопотанням про застосування до клієнта запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. В судовому засіданні клієнт свою вину в скоєнні злочину визнав та просив суд не застосовувати запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Адвокат подав заперечення проти клопотання слідчого та просив суд обрати запобіжний не пов'язаний з триманням під вартою. Своєю ухвалою від 13.10.2014 слідчий суддя у задоволенні клопотання слідчого відмовив та застосував до клієнта запобіжний захід у вигляді домашнього арешту.

Успіхи адвокатів Миколаївського центру БВПД

Відмова у задоволенні клопотання сторони обвинувачення про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою

Адвокату **Володимирі Керімову** 29.03.2014 було видано доручення №014-0000619 для здійснення у кримінальному провадженні №12014150050000917 захисту клієнта, якому було повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК України (незаконний збут наркотичних засобів), санкція якої передбачає позбавлення волі на строк від 6 до 10 років з конфіскацією майна. Слідчий подав клопотання про застосування до підозрюваного запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою у зв'язку з тим, що клієнт тривалий час не працює, не має постійного джерела прибутку і раніше був неодноразово судимий. Заслухавши пояснення захисника, який обґрунтовано заперечував проти задоволення клопотання слідчого та просив обрати більш м'який запобіжний захід. У результаті суд дійшов висновку про відсутність підстав для задоволення клопотання слідчого та застосував до клієнта запобіжний захід у вигляді домашнього арешту.

Успіхи адвокатів Тернопільського центру БВПД

Звільнення з-під варту у залі суду

Адвокат **Ірина Сідорова** за дорученням від 20.11.2014 № 1017 у кримінальному провадженні № 12014210120000604 здійснювала захист клієнта, затриманого в порядку ст. 208 КПК України за підозрою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 289 КК України (незаконне заволодіння транспортним засобом, вчинене повторно), який передбачає покарання у виді позбавлення волі на строк від 5 до 8 років з конфіскацією майна. Слідчий звернувся в суд з клопотанням про застосування до підозрюваного запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту. Захисник в інтересах підозрюваного звернулася до суду із скаргою на незаконне затримання, мотивуючи це тим, що затримання відбулось з грубим порушенням ч. 1 ст. 208 КПК України. Адвокат, зокрема, вказувала, що клієнт був затриманий не у приміщенні Кременецького РВ, як це зазначено в протоколі, а у приміщенні Шумського районного суду одразу після розгляду справи про адміністративне правопорушення, що підтверджується постановою Шумського районного суду від 20.11.2014. Таким чином, захисника як вказувала захисник, всупереч вимог ст.ст. 104, 208 КПК України місце затримання в протоколі зазначено невірно. Також незрозумілим було те, на якій підставі слідчий зробив висновок про те, що підставою затримання є п. 2 ст. 208 КПК України, адже підозрюваний був затриманий не безпосередньо після вчинення злочину; крім того, на тілі, одязі чи місці події були відсутні очевидні ознаки, що саме ця особа вчинила вказаний злочин. Разом з тим, всупереч ч. 4 ст. 213 КПК України та п. 2 Порядку інформування центрів з надання БВПД про випадки затримання осіб, слідчий повідомив

Тернопільський центр БВПД майже через 9 год. з часу фактичного затримання. Ухвалою слідчого судді Кременецького районного суду Тернопільської області від 21.11.2014 в задоволенні клопотання слідчого про застосування до підозрюваного запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту відмовлено, а скаргу захисника про незаконне затримання клієнта та його звільнення з-під варти задоволено – клієнта було звільнено з-під варти в залі суду.

Успіхи адвокатів Хмельницького центру БВПД

Відмова у задоволенні клопотання сторони обвинувачення про застосування запобіжного заходу у вигляді взяття під варту

Адвокат **Олександр Андрієвський** на стадії розгляду кримінальної справи в суді першої інстанції за дорученням від 27.05.2013 (???) № 544 був залучений до захисту клієнта, який за обвинувальним актом від 26.04.2013 був обвинувачений у вчиненні злочинів, передбачених ч.1 ст. 115 (умисне вбивство), ч.1 ст.297 (наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого), ч.1 ст. 126 КК України (побої і мордування). Адвокат упродовж судових засідань наголошував на недопустимості наданих прокурором доказів, адже всі вони здобуті без присутності його клієнта, а «явка з повинною» взагалі не передбачена діючим КПК України. Адвокат вміло зосередив увагу суду на непослідовності та суперечливості показів підзахисного у «зізнавальних» допитах, а також професійно допитав родичів підзахисного, які повідомили про наявність у підзахисного тілесних ушкоджень у момент фактичного затримання. Судове слідство тривало майже рік, однак ще 08.08.2013 адвокат заявив клопотання про заміну запобіжного заходу з тримання під вартою на домашній арешт, яке було задоволено, а через 2 місяця і такий запобіжний захід був судом скасований.

Успіхи адвокатів Чернігівського центру БВПД

ч. 3 ст. 405 КК України

6 листопада 2014 у рамках кримінального провадження № 42014270320000035 адвокату **Миколі Кашубі** було видано доручення № 1161/14 для здійснення захисту особи, затриманої за підозрою у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 405 КК України (вчинення насильства групою осіб щодо начальника у зв'язку з виконанням ним обов'язків з військової служби), який карається позбавленням волі на строк від 5 до 10 років. Прокурор звернувся до суду з клопотанням про обрання клієнту запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, яке було задоволено ухвалою слідчого судді. Вивчивши матеріали справи та не погоджуючись з винесеною ухвалою адвокат звернувся до апеляційного суду зі скаргою, в якій просив ухвалу слідчого судді скасувати та обрати відносно свого підзахисного запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання. Ухвалою апеляційного суду Чернігівської області від 13.11.2014 апеляційну скаргу було задоволено частково: ухвалу слідчого судді від 07.11.2014 про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою – скасувати, а матеріали провадження направити до суду першої інстанції для розгляду слідчим суддею. Згідно ухвали слідчого судді Деснянського районного суду м. Чернігова від 21.11.2014 відносно клієнта було обрано запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання.

[] Звільнення від покарання/кримінальної відповідальності

Успіхи адвокатів Волинського центру БВПД

звільнення від кримінальної відповідальності

Адвокату **Віталію Жуковському** 06.01.2014 було видано доручення № 8 для здійснення в кримінальному провадженні № 12014030180000010 захисту за призначенням особи, яка обвинувачувалась у вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 296 (хуліганство) та ч. 1 ст. 345 КК України (погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу) з максимальною мірою покарання три роки позбавлення волі. У ході судового засідання адвокат заявив клопотання про звільнення клієнта від кримінальної відповідальності та закриття кримінального провадження у зв'язку зі вступом у дію Закону України «Про недопущення переслідування та покарання осіб з приводу подій, які мали місце під час проведення мирних зібрань, та визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України» від 21.02.2014, яким постановлено звільнити від кримінальної відповідальності осіб, які були учасниками масових акцій протесту, що розпочалися 21.11.2013, та є підозрюваними або обвинуваченими (підсудними) у вчиненні в період з 21.11.2013 по 21.02.2014 виключно дій, які містять ознаки кримінальних правопорушень, передбачених, в тому числі ст. ст. 296 та 345 КК України. Участь клієнта в акціях протесту підтверджувалася доказами, що містилися в матеріалах кримінального провадження. Заслухавши думку учасників процесу, дослідивши та перевіrivши всі матеріали кримінального провадження, суд ухвалив клопотання захисника задовольнити, звільнити клієнта від кримінальної відповідальності на підставі ст. 1 згаданого Закону, а кримінальне провадження відносно

нього – закрити.

Успіхи адвокатів Одеського центру БВПД

звільнення від кримінальної відповідальності та закриття кримінального провадження

Підзахисну адвоката **Сергія Потопальського** (доручення від 25.03.2014 № 1599) у кримінальному провадженні № 1201416050000001 обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 388 КК України (незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації), санкція якої передбачає виправні роботи тривалістю до 2 років. Завдяки правильно обраній тактиці захисту, 02.10.2014 Приморський районний суд м. Одеси звільнив клієнтку від кримінальної відповідальності; у зв'язку з дійовим каяттям та на підставі п. 1 ч. 2 ст. 284 КК України кримінальне провадження відносно неї закрити.

Успіхи адвокатів Рівненського центру БВПД

звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обставини

Адвокат **Оксана Турович** за дорученням від 02.06.2016 № 017-0000314 у кримінальному провадженні № 12014180140000044 здійснювала захист клієнтки, яка обвинувачувалася у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 190 (шахрайство) та ч. 4 ст. 358 КК України (використання завідомо підробленого документа), максимально можливе покарання за які – обмеження волі на строк до 3 років. У ході судового провадження та внаслідок розгляду клопотання захисника, 30.10.2014 Корецьким районним судом Рівненської області підзахисну було звільнено від кримінальної відповідальності на підставі ст. 48 КК України у зв'язку зі зміною обставини (вчинене діяння втратило суспільну небезпечність), а кримінальне провадження – закрити.

Успіхи адвокатів Харківського центру БВПД

звільнення від покарання із встановленням випробувального терміну

Адвокат **Вадим Цемкалов** за дорученням від 20.08.2014 № 2727 у кримінальних провадженнях № 12014220460002525, 12014220460003291, 12014220460002641 захищав клієнта, який обвинувачувався у вчиненні злочинів, передбачених ч.2 ст.309 (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту) та ч.1, 2 ст.317 КК України (організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів) з максимальними санкціями – до 5 та до 8 років позбавлення волі відповідно. Вироком Фрунзенського районного суду від 17.11.2014 клієнта було визнано винним за всіма епізодами пред'явленого обвинувачення, та за сукупністю злочинів шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворою остаточно призначено покарання у виді 5 років позбавлення волі, від відбування якого підзахисного було звільнено на підставі ст.75 КК України з іспитивним строком на 2 роки.

Успіхи адвокатів Чернівецького центру БВПД

звільнення від покарання з випробувальним терміном

Неповнолітній підзахисний адвоката **Івана Ілащука**, який здійснював захист відповідно до доручення від 19.08.2014 № 484 у кримінальному провадженні 12014260090000241, обвинувачувався у скоєнні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 289 КК України (незаконне заволодіння транспортним засобом), яке карається штрафом від 1000 до 1200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від 3 до 5 років, або позбавленням волі на той самий строк. 02.10.2014 року суд виніс вирок, яким визнав клієнта винним та призначив покарання із застосуванням ст. 69 КК України, тобто нижче нижчої межі, передбаченої законом, у виді позбавлення волі строком на 1 рік. Відповідно до ст.ст.104, 75 КК України клієнта було звільнено від відбування покарання, з випробуванням з іспитивним строком 1 рік.

[] Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом

Успіхи адвокатів Волинського центру БВПД

за ч. 3 ст. 369-2, ч. 3 ст. 368 КК України

Підзахисному адвоката **Ореста Урина**, який у кримінальному провадженні № 12014030000000290 діяв на підставі доручення від 14.08.2014 № 700, інкриміновано вчинення злочинів, передбачених ч. 3 ст. 369-2 (зловживання впливом) та ч. 3 ст. 368 КК України (прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою), максимальна міра покарання за які – позбавлення волі строком на 10 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна та з спеціальною конфіскацією. У ході досудового розслідування клієнту була обрана міра запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання та накладено арешт на майно. Встановлено, що клієнт, будучи держслужбовцем, керуючись корисливим мотивом та з метою незаконного збагачення,

усвідомлюючи злочинність своїх дій та їх правові наслідки, вимагав та отримав від приватного підприємця грошові кошти для себе в якості неправомірної вигоди за сприяння вплинути на видачу експертом – оцінювачем висновку про вартість земельної ділянки. Крім того, клієнт, користуючись своїм службовим становищем, отримав від приватного підприємця неправомірну вигоду за сприяння у вирішенні питання про продаж останньому земельної ділянки несільськогосподарського призначення для здійснення підприємницької діяльності. У судовому засіданні клієнт свою вину у вчиненні кримінальних правопорушень визнав повністю та щиро розкаявся. Перевіривши та дослідивши всі обставини кримінального провадження, суд визнав клієнта винним та призначив покарання (із застосуванням ст. 69 КК України) у виді штрафу з позбавленням права обіймати посади в органах місцевого самоврядування строком на 3 роки без конфіскації майна та без застосування спеціальної конфіскації відповідно до ч. 5 ст. 96 -2 КК України. До вступу вироку в законну силу запобіжний захід клієнту обрано у вигляді особистого зобов'язання. Накладений арешт на майно клієнта суд зобов'язав зняти після набрання вироком суду законної сили, сплати штрафу та відшкодування ним судових витрат.

Успіхи адвокатів Закарпатського центру БВПД

за ч.3 ст.185 КК
України

Адвокат **Наталія Дубчак** за дорученням від 25.07.2014 № 1035 у кримінальному провадженні № 12014070050000753 здійснювала захист клієнта, обвинуваченого у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст.185 КК України (крадіжка), що передбачає позбавлення волі на строк від 3 до 6 років. Враховуючи щире розкаяння підзахисного, сприяння у розкритті злочину, позитивну характеристику по місцю проживання, зібрану та надану суду захисником, повне відшкодування шкоди, відсутність обтяжуючих обставин, – вироком Хустського районного суду Закарпатської області від 24.11.2014, із застосуванням ст.69 КК України, обвинуваченому призначено більш м'яке покарання, ніж зазначено у санкції ч. 3 ст. 185 КК України, а саме у виді штрафу в розмірі 1020 гривень. Наразі вирок не вступив в законну силу, а інформація щодо подання стороною обвинувачення апеляційної скарги на вирок суду – відсутня.

Успіхи адвокатів Рівненського центру БВПД

за ч. 3 ст. 185 КК
України

Раніше судимий неповнолітній підзахисний адвоката **Ігоря Богельського**, який у кримінальному провадженні №12013190110000020 діяв на підставі доручення від 07.08.2013 № 017-0000460, обвинувачувався у скоєнні двох епізодів кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України (крадіжка), максимальне покарання за яке – позбавлення волі строком на 6 років. Завдяки правильно обраній правовій позиції адвоката, наданим ним доказам про умови життя та виховання клієнта, у суді вдалося встановити причину вчинення ним крадіжок (конфлікти в сім'ї), що було розцінено судом як пом'якшуюча обставина. Вироком Дубровицького районного суду від 25.11.2014 клієнту призначено більш м'яке покарання відповідно до положень ст. 69 КК України, ніж зазначено в санкції ч.3 ст.185 КК, у виді мінімально можливого штрафу в розмірі 510 грн.

[] Закриття кримінального провадження

Успіхи адвокатів Львівського центру БВПД

закриття
кримінального
провадження

За дорученням від 08.10.2014 № 2230 у кримінальному провадженні № 12014140280000377 до захисту клієнта було залучено адвоката **Володимира Рачинського**. Клієнт обвинувачувався у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст. 301 КК України (ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів), але в ході досудового слідства завдяки активній правовій позиції адвоката було встановлено, що клієнт інкримінованого йому злочину не вчиняв. Постановою слідчого кримінальне провадження проти клієнта було закрито в зв'язку з відсутністю в його діях ознак складу кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 301 КК України.

Успіхи адвокатів Полтавського центру БВПД

закриття
кримінального
провадження за
ч.2 ст. 125 КК
України

Адвокат **Валентина Буглак** за дорученням від 30.09.2014 №016-0006853 у кримінальному провадженні №12014170010000149 здійснювала захист клієнта, дії якого органи досудового слідства кваліфікували згідно ч.2 ст. 125 КК України (умисне легке тілесне ушкодження, що спричинило короточасний розлад здоров'я або незначну втрату працездатності), санкція якої передбачає обмеження волі на строк до 2 років. Наслідком активної правової позиції адвоката та численних обґрунтованих клопотань в суді про невинуватість клієнта стала ухвал Октабрьського районного суду про закриття кримінального провадження проти підзахисного.

Успіхи адвокатів Чернігівського центру БВПД

**закриття
кримінального
провадження за
ч.1 ст. 309 КК
України**

Адвокат **Сергій Денисенко** за дорученням від 16.10.2014 року № 1081/14 у кримінальному провадженні № 12014270210001302 здійснював захист клієнта, який обвинувачувався у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 309 КК України (придбання та зберігання наркотичних засобів без мети збуту). У підготовчому судовому засіданні адвокат заявив клопотання про звільнення клієнта від кримінальної відповідальності на підставі ч. 4 ст. 309 КК України, посилаючись на те, що останній повністю визнав себе винним у вчиненні інкримінованого злочину, добровільно звернувся до лікувального закладу і пройшов курс лікування від наркозалежності. Ухвалою Прилуцького міськрайонного суду Чернігівської області клопотання адвоката задоволено, а кримінальне провадження проти його клієнта – закрито.

НАШІ АДВОКАТИ

Адвокати системи БПД, чиї успішні справи наведені у даному випуску Інформаційного дайджесту

Волинська область

Жуковський
Віталій Валентинович
тел.: 099 175 34 95
e-mail: advokat@e-mail.ua

Урин
Орест Ігорович
тел.: 050 72 18 399
e-mail: UrinOrest@mail.ru

Дніпропетровська область

Батуєв
Олександр Валерійович
тел.: 098 240 56 02
e-mail: 123678@list.ru

Дніпропетровська область

Попов
Валерій Анатолійович
тел.: 067 762 09 16
e-mail: popova2960@mail.ru

Житомирська область

Кравчук
Василь Іванович
тел.: 067 231 40 50

Закарпатська область

Дубчак
Наталія Сергіївна
тел.: 097 318 88 71
e-mail: nata-dubchak@ukr.net

Запорізька область

Клименко
Анатолій Якович
тел.: 099 649 44 03

Івано-Франківська область

Вань
Ірина Радиславівна
тел.: 098 920 26 50
e-mail: Raduslavivna@ukr.net

Київська область

Дідора
Антон Костянтинович
тел.: 067 477 26 49
e-mail: anton-didira@ukr.net

Миколаївська область

Горбенко
Юрій Миколайович
тел.: 066 728 65 32

Керімов
Володимир Геїдарович
тел.: 063 769 87 69, 068 248 55 69

Одеська область

Потопальський
Сергій Миколайович
тел.: 098-419-47-86
e-mail: potopalo@list.ru

Полтавська область

Буглак
Валентина Вікторівна
тел.: 050 304 36 05
e-mail: work_bvv@meta.ua

Костуренко
Евген Миколайович
тел.: 0536 76 49 60, 098 993 24 86
e-mail: Kosturenko.urist@mail.ru

Рівненська область

Турович
Оксана Миколаївна
тел.: 067 393 68 18
e-mail: tyrovuch@mail.ru

Тернопільська область

Сідорова
Ірина Анатоліївна
тел. 067 37 04 033
e-mail: irasidorova@rambler.ru

Харківська область

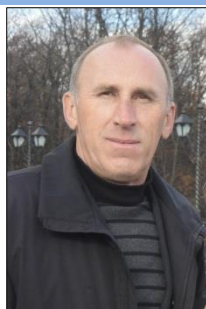
Бережний
Олег Леонідович
тел.: 067 75 05 764
e-mail: olegberezhnoy@ukr.net

Херсонська область

Зайцев
Микола Павлович
тел.: 099 049 92 35
e-mail: zajcev.konstantin@inbox.ru

Хмельницька область

Андрієвський
Олександр Антонович
тел.: 097 355 97 96
e-mail: andrievski@i.ua

Чернівецька область

Ілащук
Іван Миколайович
тел.: 095 88 12 307
e-mail: imi@mail.ru

Чернігівська область

Кашуба
Микола Олексійович
тел.: 050 984 30 84
e-mail: nikolaykashuba1242@gmail.com

Місто Київ

Войтенко

Катерина Валеріївна

тел.: 063 678 99 33, 050 175 92 22

e-mail: femidav@gmail.com

Кудрявцев

Олександр Владиславович

тел.: 095 480 02 77

e-mail: ukradvocat@gmail.com

Терехов

Микола Сергійович

тел.: 097 28 17 888

e-mail: terexovnl@list.ru

Житомирська область

Петров

Ігор Григорович

тел.: (04139) 2 15 40, 096 700 96 91

e-mail: petrov_rgor@mail.ru

Запорізька область

Котюков

Сергій Петрович

тел.: 096 65 110 65

Київська область

Вахатов

Олександр Володимирович

тел.: 063 140 02 40

e-mail: atov@ukr.net

Київська область

Луцик

Арсен Алімович

тел.: 097 388 88 93

e-mail: arsen82@ukr.net

Кіровоградська область

Погрібний

Віктор Григорович

тел.: 067 338 76 64

Львівська область

Грицко

Андрій Володимирович

Тел.: 067 767 22 53

Львівська область

Рачинський

Володимир Зіновійович

тел.: 067 360 64 56

Одеська область

Регульський

Денис Володимирович

тел.: 048 787 33 88

e-mail: den3388@yandex.ua

Рівненська область

Богельський

Ігор Володимирович

тел.: 097 785 64 46

e-mail: bogelskiy@mail.ru

Харківська область

Цемкалов

Вадим Іванович

тел.: 099 720 59 69

e-mail: tsemvi.777@mail.ru

Чернівецька область

Гетьман

Тамара Іванівна

тел.: 050 201 26 33

e-mail: getmantamara@yandex.ru

Чернігівська область

Денисенко

Сергій Вікторович

тел.: 099 325 42 89,

e-mail: dennisenko1983@mail.ru

Кращі практики адвокатської діяльності та менеджменту

[] Корисні практики в роботі регіональних центрів БВПД

У даному суброзділі дайджесту – збірка прикладів корисних практик з управління та забезпечення роботи центрів БВПД, доведення їх до відома інших центрів БВПД у різних регіонах з метою можливого запровадження аналогічних практик. У випуску №4 дайджесту пропонуємо ознайомитися із наступними прикладами таких практик.

ІТ-новації

Спеціалістами **Вінницького центру БВПД** розроблено електронний журнал фіксації фактів відмов адвокатів від надання безоплатної вторинної правової допомоги в окремих випадках, який містить точну інформацію про час повідомлення адвоката про затримання особи, тип затримання (адміністративне затримання, кримінальне затримання, здійснення захисту за призначенням, окрема процесуальна дія), перебування/не перебування адвоката на чергуванні, ПІБ адвоката і причину відмови від залучення до справи. Ведення журналу дозволяє оперативно узагальнити інформацію про випадки систематичного недотримання вимог контракту укладеного між центром та адвокатом.

Із візуальним виглядом електронного журналу можна ознайомитись в **Додатку 1** (***NB!** Цей та наступні додатки доступні лише для працівників та адвокатів системи БВПД*).

***NB!** З питань отримання детальної інформації про функціонування та наповнення журналу радимо звертатися до начальника відділу підтримки та розвитку інфраструктури Вінницького центру БВПД – **Сергія Фролова** (IP: 3305, e-mail: sergiy.frolov@legalaid.gov.ua).*

Інновації щодо формування звітності

З метою полегшення доступу до статистичної інформації стосовно виданих доручень в розрізі року, кварталу, місяця починаючи з 2013 року, на сайті **Дніпропетровського центру БВПД** було запроваджено оприлюднення статистичної звітності, з якою можна ознайомитись у розділі [«Статистика Центру»](#) офіційного сайту Центру.

***NB!** З питань отримання додаткових роз'яснень стосовно роботи ресурсу можна звертатися до начальника відділу організації надання правової допомоги у кримінальному процесі Дніпропетровського центру БВПД: **Анжеліки Сочневої** (IP: 3505, e-mail: office.dnipro@legalaid.gov.ua).*

Практика успішної взаємодії центрів БВПД із правоохоронними та судовими органами

За результатами скерованого **Волинським центром БВПД** листа та особистої зустрічі керівництва Центру з головою Апеляційного суду Волинської області, було погоджено розміщення до кінця поточного року плакатів та наклейок з інформацією про право громадян на безоплатну вторинну правову допомогу в Апеляційному суді Волинської області, а також у міських, районних, міськрайонних судах Волинської області.

***NB!** Координаційний центр рекомендує регіональним центрам з надання БВПД взяти на озброєння зазначену практику взаємодії із судовими органами.*

Практика комісійного підходу до питання підписання контрактів із адвокатами

З метою об'єктивного та неупередженого підбору кандидатур адвокатів, для укладення контрактів, наказом Тернопільського центру БВПД (див. **Додаток 2**) була створена комісія Центру з підготовки пропозицій щодо укладення контрактів на 2015 рік. Метою комісії була оцінка роботи кожного адвоката, який працював з Центром на контрактній основі протягом 2014 року. На кожного адвоката був підготовлений рекомендаційний лист (див. **Додаток 3**), за яким оцінювалась:

- активність адвоката під час чергувань;
- дотримання умов контрактів; дотримання фінансової дисципліни;
- якість заповнення актів надання безоплатної вторинної правової допомоги; скарги на діяльність адвокатів;
- результативність роботи адвокатів;
- участь у заходах з підвищення кваліфікації, організованих Центром.

Ці чинники впливали на висновки щодо укладення контракту з адвокатами на 2015 рік. За підсумками пропозицій, наданих комісією (див. **Додаток 4**), прийнято наказ Центру (див. **Додаток 5**), яким доручено:

- підготувати контракти з адвокатами відповідно до наданих списків: строком на 1 рік; строком на шість місяців з тими адвокатами, що укладають контракт вперше;
- затвердити кадровий резерв з числа адвокатів, включених до Реєстру адвокатів, з метою надання безоплатної вторинної правової допомоги всім особам, що її потребують, у межах територіальних одиниць, де недостатня кількість адвокатів.

У Тернопільському центрі БВПД зазначають, що комісійний підхід до питання підписання контрактів із адвокатами дає змогу не допускати будь-яких проявів корупції та суб'єктивізму з боку керівництва регіональних центрів БВПД при укладанні контрактів із адвокатами.

NB! Координаційний центр рекомендує регіональним центрам з надання БВПД взяти на озброєння зазначену практику укладення контрактів. З питань отримання додаткових роз'яснень можна звертатися до начальника відділу контрактно-договірної роботи, фінансів та бухгалтерського обліку Тернопільського центру БВПД **Оксани Оверко** (IP: 5002, e-mail: office.ternopil@legalaid.gov.ua).

[] Європейська практика правового захисту*

Україна зустрічає Новий 2015 рік в умовах збройного конфлікту, і перед адвокатами за цей рік постало багато нових запитань, зокрема, **яким чином надавати ефективну правову допомогу пораненим військовослужбовцям, родичам зниклих без вісті та загиблих у зоні АТО, а також на анексованій Російською Федерацією території Криму?**

Окрім національних механізмів вирішення порушених прав та свобод, можна використовувати і міжнародні, а саме звернення до Європейського суду з прав людини (далі – Суд), у якого є багата прецедентна практика вирішення питань, що виникають у ході збройних конфліктів в інших країнах: Туреччині, Іраці, Кіпрі, Чечні, Грузії тощо. Варто відзначити, нещодавно Українська Гельсінська спілка здійснила [переклад інформаційного бюлетеня Суду «Збройні конфлікти»](#), де можна знайти багато відповідей щодо можливих варіантів дій адвоката за таких умов. Наприклад, цією інформацією як прикладним інструментом користуються юристи [Фонду стратегічних справ](#), на рахунку яких десятки звільнених з полону людей завдяки зверненню до Суду за Правилем 39 Регламенту Суду. Так, в одному із своїх інтерв'ю, [директор Фонду стратегічних справ Української Гельсінської спілки адвокат Михайло Тарахало розкрив практичні поради звернення](#) на національному рівні, вказавши, що фонд готовий надавати безкоштовні консультації юристам в даному напрямку та [підтримувати фінансово тих, хто бажає звернутися до Суду](#). Зокрема, відповідно до Правилу 39 Суд може вказати державі на необхідність застосування тимчасових заходів, тобто термінових заходів, які у відповідності до усталеної прецедентної практики Суду, застосовуються там, де є потенційний ризик спричинення непоправної шкоди життю чи здоров'ю людини. Поради як правильно звернутися до Суду за даним механізмом захисту можна знайти в [Практичних інструкціях Суду](#).

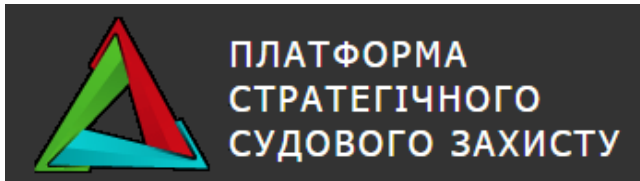
При наданні правової допомоги нині часто виникає потреба у застосуванні статті 5 (право на свободу) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка гарантує кожному право на свободу та особисту недоторканність. Така ж гарантія передбачена і статтею 29 Конституції України. За останні роки десятки справ виграно національними юристами у Суді за статтею 5 Конвенції (наприклад, [Чанієв проти України, № 46193, 9.10.2014 р.](#); [Осаковський проти України, № 13406/06, 17.07.2014 р.](#); [Буглов проти України, № 28825/02, 10.07.2014 р.](#); [Акопян проти України, № 12317/06, 05.06.2014 р.](#); [Анатолій Руденко проти України, № 50264/08, 17.04.2014 р.](#); [Белоусов проти України, № 4494/07, 07.11.2013 р.](#); [Таран проти України, № 31898/06, 17.10.2013 р.](#); [Квашко проти України, № 40939/05, 26.09.2013 р.](#); [Самойлович проти України, № 28969/04, 16.05.2013 р.](#); [Титаренко проти України, № 31720/02, 20.12.2012 р.](#); [Коваль та інші проти України, № 22429/05, 15.11.2012 р.](#); [Луценко проти України, 6492/11, 03.07.2012 р.](#); [Яценко проти України, № 75345/01, 16.02.2012 р.](#); [Савін проти України, № 34725/08, 16.02.2012 р.](#); [Гріненко проти України, № 33627/06, 15.02.2012 р.](#); [Корнейкова проти України, № 39884/05, 19.01.2012 р.](#); [Ірина Миколаївна Терещенко, № 39213/05, 18.10.2011 р.](#); [Харченко проти України, № 40107/02, 10.02.2011 р.](#)).

Європейський суд з прав людини, м. Страсбург (Франція)
Фото мережа Інтернет

NB! Дану прецедентну практику, основні принципи та підходи, можна використовувати і в умовах українського сучасного збройного конфлікту на Сході та окупованому Криму, а також при написанні заяви до Суду потрібно враховувати досвід інших країн, що уже пройшли подібні випробування, посилаючись на рішення Суду в цих справах.

Наприклад, [Хасан проти Об'єднаного Королівства Великобританії, № 29750/09, 16.09.2014 р.](#); [Аль Навірі проти Польщі, № 28761/11, 24.07.2014 р.](#); [Рахімов проти Росії, № 50552/13, 10.07.2014 р.](#); [Самбієва проти Росії, № 20205/07, 01.11.2011 р.](#); [Бексултанова проти Росії, № 31564/07, 27.09.2011 р.](#); [Мархабієва та інші проти Росії, № 26595/08, 21.06.2011 р.](#); [Гірієва та інші проти Росії, № 17879/08, 21.06.2011 р.](#)).

При написанні заяви до Суду за статтею 5 Конвенції можна користуватися також інформаційним бюлетенем Суду щодо [Тримання під вартою в поліції/ допомога адвоката](#); а також [Керівництвом по застосуванню статті 5](#), де розкрито детально

питання прийнятності заяв по статті 5 Конвенції, з посиланнями на рішення Суду в подібних справах. Зокрема, для встановлення порушення статті 5 Конвенції Судом беруться до уваги конкретна ситуація заявника, а також враховується ряд критеріїв, таких як строк перебування в місці несвободи, наслідки та порядок застосування даного заходу, також важливим є контекст, в якому було застосоване обмеження або позбавлення свободи заявника, враховуючи релевантні об'єктивні фактори: можливість залишити обмежений простір місця несвободи, ступінь нагляду та контролю за пересуванням заявника, ступінь ізоляції та можливість соціальних контактів.

Наразі в Європейському суді з прав людини знаходяться декілька заяв уряду України проти Російської Федерації щодо ситуації в зоні АТО та анексованому Криму, переклад інформаційного огляду щодо яких можна знайти на сайті precedent.in.ua.

*Суброзділ підготовано у співпраці із Українською Гельсінською спілкою з прав людини

Колектив системи безоплатної правової допомоги в Україні

Шановні колеги!

Від імені усього колективу
Координаційного центру з надання правової
допомоги поздоровляю Вас
із Новим 2015 роком та Різдвам Христовим!

Нехай Новий Рік принесе мир і спокій у наші
душі та домівки. Бажаю, щоб тепло, запалене
Різдвяними вогнями, зігрівало
та оберігало увесь прийдешній рік.
Сили та наснаги на нові звершення усім нам –
адже попереду багато великих планів
та нових досягнень!

З повагою
Андрій Вишневський

Спасибі за увагу!

Відповідальні за випуск

Відділ статистичного аналізу та інформації управління стратегічного аналізу і планування

Відділ розвитку людського потенціалу

Начальник управління

Сергій Троценко

IP 3113

e-mail: admin@legalaid.gov.ua

Начальник відділу

Надія Кизицька

IP 3121

e-mail: nadiia.kyzytska@legalaid.gov.ua

Заступник начальника відділу

Олександр Гриб

IP 3110

e-mail: oleksandr.hryb@legalaid.gov.ua

Заступник начальника відділу

Юлія Лісова

IP 3122

e-mail: yuliya.lisova@legalaid.gov.ua

